
IYUN TO HALACHA

Real Questions Learned Real Well

It's All About Timing
Waiting Between Meat & Dairy

TABLE OF CONTENTS & QUESTIONS

- Q1:** What's the most proper amount of time to wait between eating meat and dairy?
Q2: What if I am not sure what time I finished eating my meal?
Q3: After eating dairy, must I wait before eating meat? What if the cheese was melted?

NOTE: Sometimes the order of the sources skips to different pages.
 This is in order to make the sugya clearer and more accessible.

Source	Page
The source for not eating meat and milk together:	
Shemos 23:19	5
Shemos 34:26	6
Devarim 14:21	7-8
Why is the same verse repeated three times?	
Shulchan Aruch Y"D 87:1	9
Learn the following Gemara regarding waiting between eating meat and dairy. Do you think this is a rabbinic or Torah ruling?	
Chulin daf 105	10
What is the reason for waiting between them? Is there any practical difference?	
Rashi ibid highlighted	10
Rambam, Mishna Torah Forbidden Foods 9:28	14
How long must one wait after eating meat according to the Gemara? What about from dairy to meat? And is there a source for waiting specifically three hours?	
Tosfos Chulin daf 105a-b	10-11
Rosh Chulin 8:5	12
Isur V'Heter (Rabeinu Yeruchem) 39	13
What about waiting into the sixth hour rather than the full six hours?	
Rambam, Mishna Torah Forbidden Foods 9:28	14
Lechem Mishna ibid	14
Dagul Mervava (brought in the Otzer HaMefarshim))	19
Teshuvos Ha'Meiri	15
Does the length of digestion play any role in how long one must wait?	
Kraisi U'Plaisi (Rav Yaakov Emden) 89	16-17
Let's now see the topic brought down in Halacha:	
Shulchan Aruch Y"D 89:1	18,20
Shach ibid (8)	20
Sifsei Daas ibid (8)	21
Biur Ha'Gra ibid (6)	19
Yalkut Binyomin [citing the Zohar]	24

What if someone is sick? Is there ever a reason to wait less time?	
Pischei Teshuva ibid (3)	21
Is there a practical difference between the two reasons for waiting?	
Taz ibid (1)	18
Mishbitzos Zahav ibid (1)	19
When does the count begin? Before or after saying Birkas HaMazon?	
Shach ibid (5)	18
Taz ibid (3)	20
Aruch HaShulchan Y"D 89:7	25
How long must one wait to eat meat after eating dairy?	
Shulchan Aruch Y"D 89:2	20,22
Shach ibid (16)	22
Does the type of cheese make a difference? Should the original reasons for waiting between meat and dairy apply here?	
Taz ibid (4)	22
Does it make a difference if the cheese is mixed, melted or cooked in something else?	
Yad Yehuda Y"D 89:(30)	26
Badei HaShulchan Y"D 89, Biurim	27-28
Regarding the question if fries cooked in a dairy restaurant are considered dairy:	
Rama Y"D 89:3	22
Shach ibid (19)	22
Rebbe Akiva Eiger ibid (4)	23
Pischei Teshuva ibid (7)	23
For further discussion regarding meat or dairy fries, see Rav Yogal's sefer - B'Sod Siach Volume 2 Siman 51, page 295	

QUESTION?

Ask one of the available RCK rabbis!

WE'RE HERE TO HELP, GROW AND LEARN TOGETHER!

אֲדַמְתָּךְ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא-תִבְשֹׁל גְּדִי בַחֲלָב אִמּוֹ: פ שִׁי ג הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מִלֶּאךָ לְפָנֶיךָ

אֲרַעֲךָ תִּיתִי לְבֵית מִקְדָּשָׁא
דִּי אֱלֹהֶיךָ לֹא תִיכְלוּן בְּשֹׁר
בַּחֲלָב: ג הָא אֲנָא שֹׁלַח
מִלֶּאכָא קֳדָמְךָ לְמַטְרָךְ

תולדות אהרן לא תבשל. קידושין נו:

סנהדרין ד. חולין קיג. קטו: בחלב אמו. סנהדרין ד. חולין קיד. הנה אנכי. קמא צג. עקרים מיד פליז:

שפתי חכמים

כדי שיתעכלו יפה ואגב נלמד גם כן שאם היו על המערכה כשרים להקטרה אפי' אחר אור הבוקר וכדמשמע הקרא דלא ילין וכוה יתורצו קישיות של הראש: פ ובקצת נוסחאות אינו רק כתיב בכורי אדמתך אדם נכנס וכו' וכ"כ הראש והג"א דאין השביעית חייב בכורים דאין יכול לומר ועתה הנה הבאתי וגו' אשר נתת לי והא לו לא נתן אלא הוא הפקר לכל: פ דאם לא כן היאך הוא יודע איזהו ראשית או לא: ג כדילפינן מגזירה שזה דארץ ארץ והוצרך לפרש זה משום דאל תקשה אם כן היה צריך כל הימים לחפש ביערים ובשדות אחר כל המינים איזה פרי נתבשל בתחלה כדי להביא אותה בכורים: פ כדי שלא יקשה לך דלמא מה שכתוב גרי העזים בנין אב הוא ללמדך בכל מקום שנאמר גרי היינו גרי עזים

רש"י

השחר שנאמר עד בקר אצל כל הלילה יכול להעלותו מן הרצפה למזבח: (יט) ראשית בכורי אדמתך. אף השביעית חייבת בכורים לכך נאמר אף כאן פ בכורי אדמתך. כיצד אדם נכנס לתוך שדהו רואה תאנה שנכרה כורך עליה גמי פ לסימן ומקדישה ואין בכורים אלא משנעת ג המינין האמורים במקרא ארץ חטה ושעורה וגו' פ לא תבשל גדי. אף עגל וכבש כולל גדי שאין גדי אלא לי' ולד כך ממה שאמה מוצא נכמה מקומות פ בתורה שכתוב גדי והולך לפרש אחריו עזים כגון אנכי אשלם גדי עזים את גדי העזים. שני גדי עזים. ללמדך שכל מקום שנאמר גדי סתם אף עגל וכבש נמשמע וגו' מקומות נכתב בתורה. א' לאיסור אכילה וא' לאיסור הנאה וא' לאיסור כשולי: (כ) הנה אנכי שולח מלאך. כאן נכשרו שעתידין למטוא ושכינה

אזכורם ח בראשית לח ב שם כו ד חולין קסו.

דעת וקנים

(כ) הנה אנכי. כותב פשרת הדברות שמחלין בלתי שולם מלאך לפניך לשמך ד"א אמר לי הקב"ה הנה אנכי אמר לי משה איני מתקש מלאך לילך עמנו אלא אתה נכנסת ואם אין שכינתך הולכת עמנו אין אנו וזין מלאך. אמר לי הקב"ה אפי' מלאך איני שולם אלא הצרעה דכתיב וגם את הצרעה ודוקא לפולס הזה שולם דבר הכתוב. וגנאי הוא הדבר ובליעה ורעבתנות לאכול חלב האם עם הבנים. ודוגמא זו באותו ואת בנו ושילוח הקן ללמדך דרך תרבות צוה הכתוב ולפי שברגל היו אוכלים בהמות הרבה. והוהיר בפ' רגלים שלא לבשל ולא לאכול גדי בחלב אמו. וה"ה לכל כשר בחלב כמו שפירשו רבותינו בשחיטת חולין: (כ) שולח מלאך וגו'. כדכתיב ביהושע כי אני שר צבא ה' עתה באתי להושיע

רשב"ם

ותתירו ממנו עד בקר. וה"ה לאימורין: (יט) ראשית בכורי אדמתך. משבעת המינים האמורים בפ' כי תבא ולקחת מראשית כל פרי האדמה. בעלותך ברגלים או תביא ביכורך: לא תבשל גדי בחלב אמו. דרך העזים ללדת שני גדיים יחד. ורגילים היו לשחוט אחד מהם ומתוך שרוב חלב בעזים. כדכתיב ודי חלב עזים ללחמך וגו'. היו רגילים לבשלו בחלב האם ולפי ההוזה עזים ללחמך וגו'. ודוגמא זו באותו ואת בנו ושילוח הקן ללמדך דרך תרבות צוה הכתוב ולפי שברגל היו אוכלים בהמות הרבה. והוהיר בפ' רגלים שלא לבשל ולא לאכול גדי בחלב אמו. וה"ה לכל כשר בחלב כמו שפירשו רבותינו בשחיטת חולין: (כ) שולח מלאך וגו'. כדכתיב ביהושע כי אני שר צבא ה' עתה באתי להושיע

אור החיים

ה"ל לשלול בית אשה וזנה, והוא מזה שקיים יעקב אבינו עליו השלום דכתיב (נחלית מע ג) כחי וראשית אוני. וגמר אומר לא תבשל גדי בחלב אמו, לרמז סוד גדול, כי המשפחה זרעם סובבים מיתת הקטנים מנין שדי אדם, וכמו שפירשו הדבר נאומרו נפסקו (מ"ה ו י) האמן בכורי פשעי פרי צטני חטאת נפשי, כי כשאדם משחית זרעו, נכרל ממנו משחית רע, והוא שולט אחרי כן בנן היוולד, והם נפשות העשוקות, כאמור נספר הוה"ק (פ"א רע):

פ"ב טז: ומי גרס זה, שלא הביא בכוריו בית ה':

ובפי דרך הפשט טעם סמך לא תבשל וגו', עם הביכורים. להאומר (חולין קיד:) גשר בחלב אסור בהנאה, שהוא עיקר ההלכה (י"ד סימן פו א), נמכרין לסומטו עם הביכורים, להיות שהם אסורים בהנאה, ועיין בספרי פרי תואר: כ. הנה אנכי וגו'. פירוש מלאך זה, הוא המלאך הנואל את האבות, לא משרת ממשרתיו אלא מלאך גדול, כידוע

מנין הפצות למהר"ם חאגיז ויל

[צא] (עשה לו) להביא בכורים לבית הבחירה שנאמר ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך:

[צב] (לאו זה) שלא לבשל בשר בחלב שנאמר לא תבשל גדי בחלב אמו:

אֲדַמְתָּךְ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 לֹא-תִבְשֹׁל גְּדִי בַחֲלָב אָמוֹ: פ
 שביעי כו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
 כְּתֹב-לָךְ אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי
 עַל-פִּי | הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרָתִי
 אִתָּךְ בְּרִית וְאֶת-יִשְׂרָאֵל: כח וַיְהִי-
 שֵׁם עִם-יְהוָה אֲרֻבָּעִים יוֹם
 וְאֲרֻבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל

בכורי ארעך תיתי לבית
 מקדשא דיי אלהך לא
 תיכלון פשר בחלב:
 כו ואמר יי למשה כתב
 לך ית פתגמאי האלין ארי
 על מימר פתגמאי האלין
 גזרית עמד קים ועם
 ישראל: כח והוה תמן
 קדם יי ארבעין ימין
 וארבעין לילון לחמא לא
 אכל ומאי לא שתי וכתב

תולדות אהרן כתב לך נדרים לח. תמורה
 יד: כי על פי נדרים לב. גיטין ס: תמורה
 יד: ויהי שם עם. סוטה יג:

רש"י

שפתי חכמים

(כו) ראשית בכורי אדמתך. משנעת המינין
 האמורים ג-נשנח ארנך ארץ חטה ושעורה וגפן וגו' *
 ונש הוא דנש ד תמרים: לא תבשל גדי. אזהרה
 לנצר וחלב דה ושלשה פעמים כחוז תמורה א' לאכילה
 וא' להנאה ו וא' לאיסור בשול: גדי. כל ולד רך
 נמשמע ואף עגל ונש ממה שהוצרך לפרש נכמה
 מקומות ז גדי עזים למדת שגדי סתם כל יונקים
 נמשמע: בחלב אמו. פרט לעוף שאין לו חלב אס
 שאין איסורו מה"ט אלא מדברי סופרים: (כו) את
 הדברים האלה. ולא אתה רשאי לכחוז תורה ד
 שצ"פ:

* זבירים ח ** חולין קסז:

כאחד לכולי עלמא אין מלמדן והיכא דלא גלי כמו הכא דכתיב סתם כל יונקים במשמע: ח דאלה מיעוט הוא:

ספורנו

בעל המורים

ומתים כבני אדם, כמו שהזכירו ז"ל. ויקראו השופטים המומחים
 גם כן אלהים כי הם ישפטו לפעמים מבלעדי החושים, כענין
 שלמה שנאמר עליו כי חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט
 וכאמרו ולא למראה עיניו ישפוט, ולא למשמע אזניו יוכיח ולזה
 נקרא האל יתברך אלהי האלהים מסדר עיני המסדרים הבלתי
 טבעיים והם הנבדלים מחמר, וארוני האדונים מסדר עיני
 המסדרים הטבעיים, והם הגרמים השמימיים. אמר אם כן יראה כל זכורך, להודות על הטוב הנמשך ממנו אליך בדברים הטבעיים
 באשר הוא אדון ישראל, והנמשך ממנו לחיי עולם באשר הוא אלהי ישראל: (כו) ראשית בכורי אדמתך תביא. ובוזה חשיג
 ההצלחה בפירות, כאמרו וראשית כל בכורי כל תתנו לכהן, להניח ברכה אל ביתך: לא תבשל גדי. כמעשה בני נכר החושבים
 להשיג בזה ההצלחה בפירות או במקנה: (כו) כתב לך את הדברים האלה. אף על פי שקודם העגל אמרתי לתת לך את לוחות
 האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי, עכשיו שחטאו אתה פסל לך הלוחות וכתבתי, ולא אתן לך גם כן התורה והמצוה אשר כתבתי,
 אבל כתב לך אתה: (כח) ויהי שם עם ה'. בפעם האחרונה:

מנין המצות למהר"ם האנזי ז"ל

[קינ] (ללא סו) שלא לאכול בשר בחלב (ולא ליהנות ממנו) שנאמר לא תבשל גדי בחלב אמו:

יִד וְאֵת כָּל־עַרְב לְמִינוֹ: מו וְאֵת בֵּת־
הֵיעָנָה וְאֵת־הַתְּחָמָם וְאֵת־
הַשַּׁחַף וְאֵת־הַנֶּץ לְמִינֵהוּ: מז אֵת־
הַכּוֹס וְאֵת־הַיִּנְשׁוּף וְהַתְּנַשְּׁמַת:
יז וְהַקָּאֵת וְאֵת־הַרְחָמָה וְאֵת־
הַשִּׁלָּךְ: יח וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה
לְמִינָהּ וְהַדּוּכִיפָת וְהָעֵטְלָף:
יט וְכָל שָׂרֵץ הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֶם
לֹא יֵאָכְלוּ: כ כָּל־עוֹף טָהוֹר
תֹּאכְלוּ: כא לֹא־תֹאכְלוּ כָל־נְבִלָה
לִגְר אֲשֶׁר־בְּשַׁעְרֶיךָ תִּתְּנָהּ וְאָכְלָהּ אוֹ מִכֹּר לְנִכְרֵי
כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־

לְזָנָה: יד וְיֵת כָּל עֶרְבָא
לְזָנָה: מז וְיֵת בֵּת נַעֲמִיתָא
וְצִיצָא וְצִפֵּר שַׁחֲפָא וְנִצָּא
לְזָנָהי: מז וְקִדְיָא וְקִפּוֹפָא
וּבִנְתָא: יז וְקִתָּא וִירְקִרְקָא
וְשִׁלִּי נִנְאָא: יח וְחִזְרִיתָא
וְאָבוּ לְזָנָה וְנִגְר טוֹרָא
וְעֵטְלָפָא: יט וְכָל רַחֲשָׁא
דְּעוֹפָא מְסָאב הוּא לְכוּן
לֹא יִתְאָכְלוּ: כ כָּל עוֹפָא
דְּכִי תִיכְלוּן: כא לֹא תִיכְלוּן
כָּל נְבִילָא לְחִזְתָּב עֶרֶל דִּי
בְּקִרְיוֹךְ תִּתְּנָהּ וְיִיכְלָנָהּ אוֹ
תִּזְבְּנָהּ לְכֹר עַמְמִין אֲרִי
עִם קִדְיֵשׁ אֵת קִדֵּם יִי
תּוֹלְדוֹת אֲחֵרִין וְכִי שָׂרֵץ. מִכּוֹת טז: יא
תֹּאכְלוּ. שְׁבַת קח. קל. פִּסְחִים כא: ע"ז כ.
טז: חוֹלִין קיג. קיד: קטז. בְּכוֹרוֹת כג: בְּרִיתוֹת
כא. כִּי עִם. פִּסְחִים כד: קִדְּשִׁין נז: מִנְחוֹת
קא: חוֹלִין קיג. קטז: בְּכוֹרוֹת י.

שפתי חכמים

לפי שפירש דמשום הכי הוהירין בכל השמות וכי שלא יבא
להתיר קשה למה יתיר דשמה הוא מן העופות הטמאים ולא פרט
אותו כמו שלא פרט עופות טהורין ומתיר ופרט לך עופות הטמאים
וכי וכיון שלא פרט לך זה ודאי מן הטהורים הוא לכן הוהירין בכל
השמות. אי נמי כיון דעופות טהורים מרובים מן הטמאים נלך אחר
הרוב שהן טהורים ונטהר אותן משום הכי פרט לך כל השמות: ומה
שאינן כן בבהמה וחיה שפרט לך הטהורים: ו כתב הרא"ם מפני
שאזהרה זו היא לא לגוי ויפסי כמו לא תתגודדו שאזהרה זו אינה

פרט את ו המועט: התנשמות. קלנ"א שורין
(פעלדמאז): (יז) שִׁלָּךְ. השולה דגיס מן היס:
(יח) דוכיפית. הוא תרנגול הנר ונלע"ו הרופ"א
(אויפעהאן) וכרבלתו כפולה: (יט) שָׂרֵץ הָעוֹף. הם
הנמוכים הרוחשים על הארץ כגון זנזנים וזרעים ומגזים
טמאים הם קרויים שרץ: (כ) כָּל עוֹף טָהוֹר
תֹּאכְלוּ. ולא את הטמא נא ליתן עשה על לא תעשה וכן צהמה אותה תאכלו ולא צהמה טמאה ולאו הנא
מכלל עשה עשה לעבור עליהם נעשה ולא תעשה: (כא) לִגְר אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ. גר תושב שקבל עליו שלא
לעבוד עבודה כוכבים ואוכל נבלות: כי עם קדוש אתה ל'ה. קדש את עמך כמות לך ז דברים המותרים

ספורנו

(כא) לא תאכלו כל נבילה. אפילו מן המין הטהור: כי עם קדוש
אתה ל'ה' אלהיך. אעפ"י שהנבלה נאותה למזון אנושי כמו לגר

בעל השו"ת

מלך: (טז) היענה. שמענה את נביא ולינה מרחמת עליהם וכן
העורב אחרי על ניו לך קמט לה:

מנן המצות למת"ם חאגיז ז"ל

[תקא] (ללא רעו) שלא לאכול משרץ העוף כגון הזכוכים והרבורים וכדומה שנא' וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו:
[תקב] (ללא רעח) שלא לאכול מבהמה חיה ועוף שמתו שנאמ' לא תאכלו כל נבלה:

תִּבְשֹׁל גְדִי בַחֲלֵב אִמּוֹ: פ חמישי
כב עֵשֶׂר תֵּעָשֶׂר אֶת כָּל־תְּבוּאֹת
זֶרַעַךְ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שְׁנָה שְׁנָה:

תולדות אהרן לא תבשל. קידושין נז:
 עשר תעשר. שבת קיט. סוכה לו. ר"ה ח.

תענית ט. סוטה מא. מציעא פח: בכורות נג: שנה בשנה. בכורות נג: נד:

רש"י

שפתי חכמים

ואחרים נוהגים צהם איסור אל תחירם צפניהם: לא
תבשל גדי. שלשה פעמים פרט לחיה ולעופות ח
 ולצמחה טמאה: לא תבשל גדי וגו': (כב) **עֵשֶׂר**
תעשר. מה ענין זה אלל זה פ אמר להם הקב"ה
 לישראל לא תגרמו לי לנצל גדיים י של תבואה עד
 שהן צמעי אמוניהן שאם אין אחס מעשרים מעשרות
 כראוי כשהוא סמוך להחצול אני מוציא רוח קדים והיא
 משדפתן שנאמר ושדפה לפני קמה י וכן ב לענין בכורים:
שנה שנה. מכלן שאין מעשרין מן החדש על פ

אספרי בחרין פינ. גמ"ב יס

אלא לנוי כמו שפירש"י שם אלא אזהרה זו הכרחי לנפש ולא יפול
 עליה כי עם קדוש אתה וגו' לכן אמרו מפני שעם קדוש אתה ראוי
 לך לקדש עצמך אפילו במותר לך וכו': ולי נראה דק"ל מה ששינה
 הכתוב פה ממה דכתיב בסוף פרשת שמיי והל"ל לא תאכלו כל
 נבלה ואל תשקצו את נפשותיכם וגו'. אלא להכי כתיב כי עם קדוש
 אתה לה' וגו' למדרש קדש עצמך וכו': ח דמה שפירש לעיל בפרשת
 משפטים שבא לאיסור אכילה ובישול והנאה ר"ל זה מוכח מדכתיב
 ג' פעמים לא תבשל ומה שפירש כאן פרט לחיה ולעופות ולצמחה
 טמאה זה מוכח מדכתיב ג"פ גדי: פ ואף על גב שרש"י אינו דורש
 סמוכים אלא אותן שנכתבו שלא במקומן. י"ל דבמשנה תורה דורש
 סמוכים כמו שפירש"י לקמן בפרשת כי תצא בפסוק ולקחת לך לאשה
 וגו': י ר"ל לא תגרמו לי לכלות גדיים של תבואה. ר"ל שערין
 התבואה בתוך קשיה והיא קרובה להתבשל: ב ר"ל אם לא תביאו
 בכורים גם כן מכלים פירותיכם כלומר שכן דרשין גם כן הסמיכות

דבכורים לקרא לא תבשל גדי וכו' דפרשת משפטים ודפרשת כי תשא ולכן קאמר וכן כלומר אף על פי שאין דרכו לדורש סמיכות מכל
 מקום כיון שדורשין פה יש לדורש נמי התם: פ וכל שכן איפכא אלא רבותא קא משמע לן דאפילו מן החדש על הישן שהוא מן היפה על

אבן עזרא

רמב"ן

(כב) **עֵשֶׂר תעשר.** ונמכה זאת הפרשה כי אסור לאכול
 כל עוף טמא וצמחה טמאה ונבלה והנה
 צנצר ונדגן אסור לאכול ההקדש כי אם במקום הנבחר:
היוצא השדה שנה שנה. אמר רבי יהודה הלוי
 הספרדי נ"ע כי הוא דבק עם זרעך והטעם הזרע
 שהוצאת אל השדה ולפי דעתי שהוא כפשוטו וטעמו על
 התבואה מה שיוצאת השדה ואם יטעון טוען כי הכחוש
 אמר היוצא והוא מהפעלים שאינם יוצאים לאחרים הראינו
 לו העיר היוצאת אלף והעד משאיר מאה וחז"ל אמרו
 שהוא מעשר שני ודע אם תחל ממעל הנה האחד ראש
 ואם ממטה הנה העשירי וזה סוד הבכור והמעשר ודע
 כי האחד אינו צמחון וכן העשירי כי הוא כנגד האחד
 כי הוא ראש למחצרת השנית וסוף למחצרת הראשונה וכל

קינ. ממלת גדי, אבל הלאו עצמו אחד לאיסור אכילה
 ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בישול, וכן כתב
 הרב בסדר ואלה המשפטים (שמות כג יט):

כב. עֵשֶׂר תעשר. גם זו מצוה שיבאר, כי אמר (ויקרא
 כו ל) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ
 לה' הוא קדש לה', ואמר (שם פסוק לא) ואם גאל יגאל
 איש ממעשרו חמשיתו יוסף עליו. ואין זה מעשר
 הלויים, כי בו נאמר (כמדבר יח לא) ואכלתם אותו בכל
 מקום, והוא חולין, ומה טעם לפדיונו. ועתה באר כי
 הוא יחייב לעשר כל תבואת זרעך, שיאכל אותו הוא
 עצמו ובניו לפני השם למען תלמד ליראה את השם,
 כי הכהנים והשופטים העומדים שם לפני השם מורי
 התורה ילמדוהו יראתו ויורוהו התורה והמצות. ופירש
 בטעם הפדיון אשר הזכיר שם, בעבור כי לפעמים
 יהיה המעשר הרבה כי יברכך השם והדרך יהיה רב ממנו, וטוב לפדותו בכסף ולהעלות שם כסף הפדיון.

ולא הזכיר החומש, שכבר הוזכר:

וטעם היוצא השדה. וכל היוצא השדה, כאשר אמר מזרע הארץ מפרי העץ, וטעמו היוצא מן השדה. [ואין
 הכונה ב"כל תבואת זרעך" שיעשר כל התבואה מכל אשר זרע, ולא כל היוצא מן השדה שנה שנה.
 אבל טעם הכתוב, שיעשר במינים המחוייבים במעשר כל תבואתו וכל היוצא בהן מן השדה, יזהיר שלא יעשר
 מן הבא בידו מהם המקצת ויפטור לו המקצת, אבל יעשר בין המדות שזרע בין הנתוסף עליהם הכל באמונה:

אבי עזר

(כב) אמר רבי יהודה הלוי וכו'. דעת ר' יהוד' לימן מעשר מהזרע הזרע בלחך ודעת הרב על התבואה שהוציא השדה ותיצא ראייה שמינת
 יוצא לשני כי נאמר משאיר מאה מנעין הפעיל מוכח דרש"א דקרא יוצא גם כן לשני: וזה עוד הבכור והמעשר עכ"ל. לרמו על עשר
 ספירות ועל אחד מיוחד:

(א) לר משיילת ידים דעמי גלילת. ואסיקא דבכל דבר הי קטן
(ב) |א| בר מקמחא חמרי וירק. אמר רב הסדא |ב| אכל כשר אסור לאסל
גביה (ב) |ג| גביה חותר לאסל כשר. אמר ליה רב אחא גביה דרב יוסף
לרב הסדא כשר של בין השנים תחו |ד| כלומר מו הי כחשכל כיון
דנשתהי כל כך עד ומן סעודה אחרת ואל' להסירו. קרא עליה הכשר
עדות כן שיהיה. אלא כל ומן שהוא בין השנים שם כשר עליו (ד) ואסור
לאסל גביה עד שיסירו חסם. אמר מר עוקבא אלא כשר מילתא הלא עד
חמרא. דלוי אלא כי הוה אסל בשרא האידעא לא הוה אסל גביה עד
למחר כי השתא ולא סעודתא לא אכילנא כעוד' אחרת אכילנא
(ה) סי' י' כחנה שרגיל אדם לסעוד דהיינו מוזנן סעודת הבקר עד ומן סעודת

תנועת דב"ח

* פירוש בזמן שרגיל: * בהנהיגה המתחיל וצריך נסילה. ג"כ כלומר בתבטיל של גביעה:

4/11/2009 11:00 AM

קמחא חמירי זריקא, רבין קין: אמור לאכול בביתך, חסוס דנכר חליט טעון וואס טען נסח וואלדן טעמחו: בשר שדירי חשידיהו, מי טען נסח טאג (לולא נסח טען עד טעמחו: חסדיהו עדדו, לולא חקירי נסח: און לאה טעמחא חלא ברי חסרא, לנר וז לי נסח חליט טעמון ק' יין: למחר ברי חסרא, טעמח לנח:

2016 2015 2014 2013 2012 2011 2010 2009 2008 2007 2006 2005 2004 2003 2002 2001 2000 1999 1998 1997 1996 1995 1994 1993 1992 1991 1990 1989 1988 1987 1986 1985 1984 1983 1982 1981 1980 1979 1978 1977 1976 1975 1974 1973 1972 1971 1970 1969 1968 1967 1966 1965 1964 1963 1962 1961 1960 1959 1958 1957 1956 1955 1954 1953 1952 1951 1950 1949 1948 1947 1946 1945 1944 1943 1942 1941 1940 1939 1938 1937 1936 1935 1934 1933 1932 1931 1930 1929 1928 1927 1926 1925 1924 1923 1922 1921 1920 1919 1918 1917 1916 1915 1914 1913 1912 1911 1910 1909 1908 1907 1906 1905 1904 1903 1902 1901 1900 1899 1898 1897 1896 1895 1894 1893 1892 1891 1890 1889 1888 1887 1886 1885 1884 1883 1882 1881 1880 1879 1878 1877 1876 1875 1874 1873 1872 1871 1870 1869 1868 1867 1866 1865 1864 1863 1862 1861 1860 1859 1858 1857 1856 1855 1854 1853 1852 1851 1850 1849 1848 1847 1846 1845 1844 1843 1842 1841 1840 1839 1838 1837 1836 1835 1834 1833 1832 1831 1830 1829 1828 1827 1826 1825 1824 1823 1822 1821 1820 1819 1818 1817 1816 1815 1814 1813 1812 1811 1810 1809 1808 1807 1806 1805 1804 1803 1802 1801 1800 1799 1798 1797 1796 1795 1794 1793 1792 1791 1790 1789 1788 1787 1786 1785 1784 1783 1782 1781 1780 1779 1778 1777 1776 1775 1774 1773 1772 1771 1770 1769 1768 1767 1766 1765 1764 1763 1762 1761 1760 1759 1758 1757 1756 1755 1754 1753 1752 1751 1750 1749 1748 1747 1746 1745 1744 1743 1742 1741 1740 1739 1738 1737 1736 1735 1734 1733 1732 1731 1730 1729 1728 1727 1726 1725 1724 1723 1722 1721 1720 1719 1718 1717 1716 1715 1714 1713 1712 1711 1710 1709 1708 1707 1706 1705 1704 1703 1702 1701 1700 1699 1698 1697 1696 1695 1694 1693 1692 1691 1690 1689 1688 1687 1686 1685 1684 1683 1682 1681 1680 1679 1678 1677 1676 1675 1674 1673 1672 1671 1670 1669 1668 1667 1666 1665 1664 1663 1662 1661 1660 1659 1658 1657 1656 1655 1654 1653 1652 1651 1650 1649 1648 1647 1646 1645 1644 1643 1642 1641 1640 1639 1638 1637 1636 1635 1634 1633 1632 1631 1630 1629 1628 1627 1626 1625 1624 1623 1622 1621 1620 1619 1618 1617 1616 1615 1614 1613 1612 1611 1610 1609 1608 1607 1606 1605 1604 1603 1602 1601 1600 1599 1598 1597 1596 1595 1594 1593 1592 1591 1590 1589 1588 1587 1586 1585 1584 1583 1582 1581 1580 1579 1578 1577 1576 1575 1574 1573 1572 1571 1570 1569 1568 1567 1566 1565 1564 1563 1562 1561 1560 1559 1558 1557 1556 1555 1554 1553 1552 1551 1550 1549 1548 1547 1546 1545 1544 1543 1542 1541 1540 1539 1538 1537 1536 1535 1534 1533 1532 1531 1530 1529 1528 1527 1526 1525 1524 1523 1522 1521 1520 1519 1518 1517 1516 1515 1514 1513 1512 1511 1510 1509 1508 1507 1506 1505 1504 1503 1502 1501 1500 1499 1498 1497 1496 1495 1494 1493 1492 1491 1490 1489 1488 1487 1486 1485 1484 1483 1482 1481 1480 1479 1478 1477 1476 1475 1474 1473 1472 1471 1470 1469 1468 1467 1466 1465 1464 1463 1462 1461 1460 1459 1458 1457 1456 1455 1454 1453 1452 1451 1450 1449 1448 1447 1446 1445 1444 1443 1442 1441 1440 1439 1438 1437 1436 1435 1434 1433 1432 1431 1430 1429 1428 1427 1426 1425 1424 1423 1422 1421 1420 1419 1418 1417 1416 1415 1414 1413 1412 1411 1410 1409 1408 1407 1406 1405 1404 1403 1402 1401 1400 1399 1398 1397 1396 1395 1394 1393 1392 1391 1390 1389 1388 1387 1386 1385 1384 1383 1382 1381 1380 1379 1378 1377 1376 1375 1374 1373 1372 1371 1370 1369 1368 1367 1366 1365 1364 1363 1362 1361 1360 1359 1358 1357 1356 1355 1354 1353 1352 1351 1350 1349 1348 1347 1346 1345 1344 1343 1342 1341 1340 1339 1338 1337 1336 1335 1334 1333 1332 1331 1330 1329 1328 1327 1326 1325 1324 1323 1322 1321 1320 1319 1318 1317 1316 1315 1314 1313 1312 1311 1310 1309 1308 1307 1306 1305 1304 1303 1302 1301 1300 1299 1298 1297 1296 1295 1294 1293 1292 1291 1290 1289 1288 1287 1286 1285 1284 1283 1282 1281 1280 1279 1278 1277 1276 1275 1274 1273 1272 1271 1270 1269 1268 1267 1266 1265 1264 1263 1262 1261 1260 1259 1258 1257 1256 1255 1254 1253 1252 1251 1250 1249 1248 1247 1246 1245 1244 1243 1242 1241 1240 1239 1238 1237 1236 1235 1234 1233 1232 1231 1230 1229 1228 1227 1226 1225 1224 1223 1222 1221 1220 1219 1218 1217 1216 1215 1214 1213 1212 1211 1210 1209 1208 1207 1206 1205 1204 1203 1202 1201 1200 1199 1198

(א) ב' מקדמה תמרי ודקן, פירש רש"י רצון הן ודבר שהוא דך נדון בחזק נדפנים
נמנהל ולמסמור שטרי: (ב) אבא בשר אמור לאבול נפירה, למעט רשע אף נקטת
ועטילה ולמטה ר"ת היינו בלא קטח ועטילה כללילי: (ג) נביהה שותר לאבול בשרה, וכתב

דברי חסידות

[illegible]

סיפור סמך דר"ש

אחר נביטה בלא קריטה ובעילה. ונביטה אחר בער מחנה מיד ע"י קריטה והדחה ואין הולכה
 כן אלא נביטה אחר בער אחר לאכול עד שישהה בשעור חזקן סעודה הבקר עד וכן
 סעודה הערב ואם יש בער בין שניהם לפרוץ ולסורו ובער אחר נביטה מחנה מיד ע"י קריטה

שנת ה'תשס"ב

⁹ ד"ר נחמיה רבינו אבא מנחם יצחק בן אשר לעבנות, הילול'ס פאלץ סוף סימן ו'. || מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה, הילול'ס בשם סוף סי' י"ג.

2075 6875

ה"צ"ל והתוספות "סידור" (ב"ח במידות):

אסור וחתר לרבינו יוחנן זל

וכ' ר"כ מפני שהכשר שכן חשבוים קרוי כשר שאל' הכשר עורטו בין שניסם וחול' ג' שעות כרס' ומטעם זה טוב לנקר שיטו כסעורס אחרת אם יאכל נבינה ואם לא אכלו כשר רק כעין טיגון כשימן מותר לאכול נבינה אח"ך בקיטום הפה והדחת ידיו דליתו נדבך מר"ק :

אכל נבינה ורונה לאכול כשר יטול ידיו שאל' נדבך שמטות ויקנח פיו כפת או כשאר דברים כר מן קמח תמרי וירקי וירחי פיו במים דכעי קיטום והדחה כך פי' רש"י ור"ח נבי ושון כ"ט וכ"ה שמקנח וכ"ה שמדוח (שס) ור"י היה נוהג לשרות הפת כיון או במים ואוכל במקום קיטום והדחה כפה וריב"א היה מקנח כפת לכרו ומדוחו לכרו שהיה עושה הדחה לידיו ולפיו שהיה בילע מים ומכניס אצבעו לתוך פיו ומדוחו :

אין אוכלין על שולחן א' כשר ונבינה ואפי' כשר עוף ככ"ה פי' כשאל' הפרש ביניהם ונהנו לשם ביניהם קנקן או שאר כלים או כ' מפות א' של כשר וא' של נבינה וכ"כ בתוס' שאנן * וכסמ"ג כ' דנהנו להפסיק בלחם או בקנקן וראיה (לדבר) דמסיק תלמודא (שס דק"ו ע"ב) נבי מכירין זה את זה אסורין דלא אסרו אלא כעין תפיסה א' פי' כשאל' הפרש ביניהם :

כ' בשר כשירה ונכילה שנמלחו יחד וטונגים יחד אפי' בכלי מטקס שניהם אסורין אם אין לבטל האיסור דכל א' פולט טעמו וכולע טעם חבירו ואם ספק נגע הוי ס' דאורי' ואסור דליר נכילה דאורי' דאמר רבא (פכ"ה דק"ו ע"ב) הטמא' לאיסור טירן ורוטבן :

מ"א בשר מלוח או זלי ונכילה תפל מותר דאין כח בכשירה להכליע התפל ולהפליט עד שתחזור ותכלע דק"ל טהור מלוח וטמא תפל מותר (פכ"ה דק"ו ג') אבל איפכא אסור דכשירה כולעת מן הנכילה וכן נבינה וכשר שטונגי' יחד אם שניהם מלוחין אסורין ואם א' מלוח וא' תפל הפליט מותר והתפל אסור ואין זה חמור מדם דכרס שיך למימר ככולעו כך פולטו אבל זיר טוח לבלוע יותר :

בשר תפל שנפל לתוך חלב או לתוך איסור אחר זלול תפל תפל הכשר והחלב מותרין כההיא יונה דנפל לביתם והכותח לא נמלח וזרייק רבינא ונזולות ושאר כשר שמן ס' תרומה :

מ"ב בשר מלוח או מתוקל בתכלין שנפל לתוך חלב או שהחלב נמלח והכשר תפל הכל אסור אם אין ס' מפני שהתכלין מרכבין וכלע איסור לח שסביבו ולא דמי לטהור מלוח דמלח הטהור לא מפליט הטמא :

בשר זלי או מבושל טונן שנפל לתוך חלב חמור מעט דמי וכולע כדי קליפה ואי אית כוס פילי פי' כקעים הכל אסור הואיל והוא מבושל כך פירש"י אם משמע דאין הכקעים אסורין ככשר חי קמ"ג :

מ"ג בשר שנמלח מעט כגון זללי אע"פ שאינו כרותח לאסור כמגעו מ"מ הטטף ממנו על הנכיות אסור דליר גופיה כרותח ואינו נאכל מחמת מלחו ס' ת :

בשר ונבינה שנמלחו ונתקיישו יחד מותר' אפי' אם הודחו וכן כשר שחוטק ונכילק משום

כדעבר אוקר כל התכשיל כל זמן שהיה בת יומא מזה ואם אין ס' נתכשיל אסור כהנאה אפי' לכלבים וכס' התרומה מבוא ראיה מפ' הרד (רס"ד ע"ב) כמעשה דר"ג דאמ' טול גלוסקא * והוטרך לומר וס' מ' תמן אחר הפסקה מותר כהנאה אע"פ שלא ראה הגוי מעולם ומיהו בקדרה מותר לתת פירות או דבר טנן דאין לו הנאה מעיקר האיסור כדאמר' בפ' אין מעמידין (דג"ל ע"ב) רמא ביה הגוי חמורא מותר לישראל למרמי ביה שגר וסתם חבוותיהם של חרס * ונריך החכם לחקור אם אחר תחיבת הכף שמו מים בקדרה דאין מים אחרונים מנטרפין לס' ואם ספק אם שמו מים אח"ך או אם שפכו מן המים דהוי ספקא דאורי' ולחומרא דנהנו כר"ת דטעם כעיקר דאורי' ואם הכף אינה כ"ו אסורה דכלועה מכשר בחלב והשאר מותר אפי' אין ס' לבטל כי נט"ל מותר כדאמ' רבא אף כדעבר והכף אינה אסרת מכליעה ראשונה כיון שאינה כ"ו מכליעה א' מר"ק :

הגה כגון כף חולבת שאינה בת יומא ונאסרה מכשר אם חזרו ותחבה מכשר אפי' תוך מע"ל אינה אסרת כי אינה כ"ו מכליעה החלב ואינה אסרת הכשר כמ"ס ר"ת בתשובתו נבי חלב שנתכשל בקדרה של כשר אבל חזרו ותחבה בקדרה של חלב תוך מע"ל מכליעה הכשר אסרת החלב עכ"ה :

ר"ח בחר לזלי לבתחי' כעו שתי וערב ואם לא קרעו מותר דחלב הנפלט ממנו טפל לארץ ואותו שלא פירש מותר משום דחלב שחוטק דרכן בלישנא קמא דרב (פכ"ה דק"ט ע"ב) ותניא כותיה כך פי' רש"י דחלב קורעו ר"ל לזלי כך המנהג וכסמ"ג הביא הכריתא כלשון ראשון בחל שביטלו מותר :

הגה ופי' שביטלו נלאו כמו ויבטלו את הפסח בדברי הימים וא"כ אין הכחל לריך קריעה שתי וערב אלא לקדרה אכל לזלי אין לריך כ"א קריעה קטת :

בחר לקדרה בלי כשר עמו או כמוליתא שקורין פשטידא בלי כשר כעין קריעה שתי וערב וטיחה ככותל ואם לא קרעו אסור מדרבנן וחזר ונבלע כחל ונריך ס' מן הרוטב והכחל לבטל חלב הנבלע אבל עם כשר אסור לבתחי' אפי' קרעו * עוד פי' מר"פ לפי' רש"י לא מנינו היתר כלל עם כשר * נהנו כל ישראל שאין לבשל בחל כל עיקר בקדירה ואפי' לכרו גזירה שאל' יבטלו עם כשר או יבשל כשר אח"ך בקדרה מר"פ ודור"א :

בחר שנזלה או נתכשל בפשטי' דא מותר לחתכו כקטן של כשר וכן מותר לתת בחל בקערה שהיה בה כשר דהילכתא כיון בחל כיון כבדא עילויה כשאר דיעבר שרי ואפילו בעת זלויה כשטטפים וטונגים הולך התם לבתחי' דוקא אסור והכא שרי וכ' בדור"א דה"ה אם נמלח עם כשר דקרויהו שרי כדעבר וידח הכשר :

בחל שנתקייש הרבה ונתכשל עם כשר התירו ר' יואל הניריך ס' אפי' לפירוש רש"י דביכש לא גזרי דור"א :

ט"ל אכל כשר אסור לאכול נבי' ער סעוד' אחר' כר' חסדא (כפר"ק כ"ה דק"ה) וכן נהג מר עוקבא מפני שהכשר ושומן נדבך כפה זמן אריך

בכשר ונביעה לא אל"ה כליילא אבל ביממא הא חזינא, והעולם נהנו כדכרי כלם להדיא
הסא וגם הידיים: ומ"ש כד"א בכשר בהמה וכו' אבל אם אבל כשר טיף וכו', שם חני אגרא
התנה דר' אבא טיף ונביעה נאכלין בפסיקין הוא אמר לה בלא נע"י ונלא
קטנות פה, וכאז הר"ן משמע ליה דה"ל נביעה דקרי' חני נמי אינה חסודה
ורבינו נכתב דחייב בדמהה לענין דא"ש שמואל

במה דברים אמורים בבשר
כל בשר עוף אחר שאכל
לא קטנה הפה ולא נטילה
בתחלה בין בשר בהמה
יו חלב כדי שיהיה בנייתן
יהא כמו שש שעות מפני
שאנו סר בקצות:

בַּח מִי שֶׁאֵלֶּךָ בִּשְׂרָא בַּתְּחִלָּה וְכוּ' עַם קִי"ה.) אָמַר מִר עֵינֶקֶא אֲנִי בִּהֵל מִלְחָה חֵלֶךְ לִבִּי חֲזָקָה (לְגַבִּי חֲזָקָה) דְּאִילוּ אֲנִי כִּד הוּא אֲכִיל בִּישְׁמָה הֲאִידֵנָה לֹא הוּא אֲכִיל בְּנִיעָה עַד לְחֹמֶר כִּי הִשְׁתָּה וְאִנֶּה בִּהֵל עֲטוּדָתָה לֹא אֲכִילֵנָה בְּעֲטוּדָתָה אֲחֵרִיתָה אֲכִילֵנָה. וְכַתּוּב הִרְיִיף וְשִׁמְעִין לִמְלִיךְ דִּהֵא דְּלֹאמֵר רַב חֲסֵדָא אֲכִיל בִּהֵל אֲסוּר לִמְלִיךְ בְּנִיעָה דִּלָּא שָׂרָא לְמִיכַל בְּנִיעָה בְּחַר בִּישְׁמָה בְּפִתּוֹת מִלְּהֵא שִׁיעוּרָה דִּהֵא מִר עֵינֶקֶא אֲנִי דְּשִׁיעָה לִּיה כִּי הֵאִי שִׁיעוּרָה קָרִי אֲנִשְׁתִּי חֵלֶךְ כִּד חֲמֵרָה. וְדַעַת דְּרִיעוּ שִׁיעוּרָה זֶה לִרְךָ לְהִתְחַן אֲפִילוּ לֵאמֹר כִּשֵּׁר עוֹף וְכֵן דַּעַת הִרְשָׁבִי"ל וְכוּ' אֲנִי שִׁפְטֵי הַבִּשְׂרָא שְׂבִין הַשִּׁיעִי"ם וְכוּ' כַּתּוּב עוֹר יִיד יִיטֵן פִּי"ט דְּלִפִּי טַעַם זֶה לֵאמֹר שֶׁהָא כְּשִׁיעוּר זֶה מוֹתֵר אֲפִילוּ נֶאֱמָר כִּשֵּׁר בֵּין הַשִּׁיעִי"ם וְאִילוּ לֹא אֲכִיל הַבִּשְׂרָא אֲנִי שְׁלַעַסוּ לְחִיטּוֹק לִרְךָ לְהִתְחַן. וְיִי"א טַעַם שֶׁהִיא שִׁיעוּרָה זֶה מִמֵּי שֶׁהַבִּשְׂרָא מוֹלִיד שְׂמוֹן וְיִמְשֵׁךְ טַעַם עַד זְמַן אֲרוֹךְ וּלְפִי זֶה הַטַּעַם אִם לֹא אֲכִיל אֲנִי לְעַמִּי לְחִיטּוֹק אֵין לִרְךָ לְהִתְחַן וְאֲנִי שֶׁהָא כְּשִׁיעוּר אִם יֵשׁ כִּשֵּׁר בֵּין הַשִּׁיעִי"ם לִרְךָ לְהִסְתִּיר וְכַתּוּב הִתְחַן אֲפִילוּ אֵין כִּשֵּׁר בֵּין הַשִּׁיעִי"ם אֲסוּר וְטוֹב לֵאמֹר בְּחִמּוֹת שֶׁהַטַּעַם עֲבָרָה:

פ"א א כל איסורים שאמרנו הם במנין נפש הית ויש איסורין אחרים של תורה בודע הארץ וכו'. פ"ק לקדושין (דף ל"ו):

ב' החדש כיצד כל אחד מהששת מני
הבואה בלבד אמור לאכול מהחדש שלו קודם שיקרב העומר. ברש"י חלק (פ"א מ"א)
ובמהות פרק ר' ישמעאל (דף ע"ו). המיון והשמיים והסמקין והסניול שזע והסיון היו
אלו חייבי חלה ומגדלים זה עז זה ואקדים בחדש מלפני הפסח. ומ"ש שזע ככל
מקום. בקוף עולה (פ"ג מ"ט) החדש אקור כל המורה ככל מקום ואע"כ בדפס"ק קדושה
(ל"א) אמרין דפלוהא דמתי היא ספק כהנה משנה. ובמהות פרק ר' ישמעאל (דף
ס"ח:) אמרין דרנן דבי רב אשי סברי חדש כח"ל דלורייא. ומ"ש בין כמני הבית בין שלא
כמני הבית אלא שזמן שיש מקדש משיקרב העומר הוה החדש בירושלים וכי' עד שאין
ביד מתעללין בו עד אחר חלוה. משנה שם (דף ס"ח). ומ"ש וזמן שאין ב"ה כל היום כולו
לאסור. משנה וגמרא שם פלוהא ופסק כרנניא דבתרא טובא הוא. ומ"ש וזמן הזה במקומות
שעושים שני ימים טובים וכי'. גם זה שם פלוהא ופסק כרנניא דבתרא טובא הוא וכך הם
דברי הר"ף בקוף סמיח:

לוקין על לאו שבכללות ותשני שאני הכא דמייתר קראי ומפרש בגמרא היכי מייתר קראי:

בן אבל אם אבל בשד עוף ובו' וא"ס כיון דפסק כר' עקיבא דכשר חיה מדרבנן
מאי שנא עוף מחיה, וי"ל דלחמי אגרא סמך וטעמא דכשר העוף אינו נדבך
בדדים ולא בחיכים ולפיכך נאכל באפיסקורין בלא גט"י ובלא קיעות הפה וכן דעת ר"ח. עוד
ג"ל דכשר חיה מתחלפא בכשר בהמה אבל כשר עוף מידע ידיע ולא חמי ללחלופי, ויש
שיטות אחרות ואני לא באתי ללל לבשר שיטת
דכתיב:

רבינו:
בבא מיי שאכל בשיר בתחלה ובר' (חולין ק"ה) אמר מר עוקבא אלא לא מילתא מלא בר חמרא לגבי אבא דלילי אבא כי אכיל כשרא הלידנא לא הוה אכיל גבינא עד למחר עד השתא ואנא כהא סטודתא הוה דלא אכילנא לסטודתא תריתי אכילנא, ונהני התיס' אפי' לאחור ואם עולא השלמן ויבין מותר דלא פליג רבנן, וזה שכתב רבינו הוא הנכון דלפי' התיס' הוה מקיל מר עוקבא עפי' מאכילי ומו' דמשמע דא"י קיטא ולי' אפי' לאחור מותר א"כ גבינא אחר כשר קיל עפי' מכשר אחר גבינא והא' ודלי' ליה:

פ"א כל איסורין שאמרנו וכו', וזו
איסורין אחרים כגמס חיה
אלה שם במוקדשין כגון פניגל נזיר ועמל
ונתכללו במקומן, וכן י"ש איסורין אחרים צרע
סחוק אלף אלף איסורין אלף אלף ימים כגון חרומה
וערומה משכב וניסיונים ונחבצורו בחמשים:

ב' החדש כיצד יבוא הקדוש רבינו דין הדש
 אפי"ס שהוא קל שאין בו אלא לאו
 ולפי שהוא מדיר בכל שנה ומדיר ושליט מדיר
 ומדיר קודם: כחמשת מיני תבואה וכו'. (חלה)
 פ"א מ"ח' וכתנחתא (דף ע"ו). חמשה דברים
 יחייבין כחלה וכו' ואקריין קדש הטעין והשעורין
 והטקטין ושכולת ושעול והשפון: בכל מקום
 וכוכל וכן וכו'. פ"ק דקדושין (דף ל"ט) פלוגתא
 דר' אלעזר ורבנן ופסק רבינו כר"א משום דקתא
 לן תנא כר"א כקום מק' חלה הראש אקור מן
 התורה בכל מקום. דין פסק הרמב"ם והראש:
בפני הבית וכו'. (דקן ומנחות פ"ח). משארת
 ביהמ"ק ההקין ריב"ז שיהיה יום הנק
 טעו אקור. ומתהתי למה לא כתב רבינו דעיה
 ג"כ בשל נכרים שכי"ר הראש' בתשובה שכן פסקו
 כל החיבורים דחדש נהגה בשל נכרים. וי"ל לפי
 שהוא דבר ששועה דכתיב ולחם וקלי וכרמל ולא
 מכללו ולא כחמי מושועה דכתיב נבי עמלה ומלא

ההכרס, וטעם דכחי כיה דעק ווא דעק נאך: ובוזמן שאין ביה"מ קיים וכו'. נ"ל לילך
הגזול (דף מ"א): מפרש דבזמן דלויט עומר עומר מחיר דכחי עד הניאכס א"ת קרין
לחייבס בזמן דלויט עומר ו"ס הק כולו אסור ורי"ז"ו בשניט ר' יהודה אומה דלחמ מן
ההמורה אסור דכחי עד ע"ס היום הזה ורי"ז"ו דרש והקקין: וכו"ז בסקום שעושין וכו'.
וע"ע בהדידנא דיעקן קייטאט דירחא א"ת שלמא מתם הוזהר כמנהג אבותיכם. וזהו שלמ
כח דע"ז מפי ה"ספס אלמא מדבר טופרין:

ג. האוכל לחם וקלי וברסל וכו'. עין כמה שכתב רבינו בספר המלחמות בשורש תשי"ט
שאין לנו למנות הלחין אלא ע"פ מה שיאמרו בעלי התלמוד ואע"פ שאמרו
בגללו אחד מפי השמועה למדו שששטן בגללן תלוקין כדאיחא בפרק קמא דכריתות

ג. האוכל לחם וקלי וברסל וכו', כפרת קמח דכריתות (דף ה') ומקשה בגמרא והא

לחם משנה

ואחרים שם בית הלל ואחרים מדינת ופירשו שם דברי"ה למקנה ופירשו המפרשים הדעת פה וקיימת הפה וזרעו לא כח הדעת פה ונראה שזו מפרס הדעת ידים דהיינו נטי' וכי' מלשון שכתב שידים ידיו וקנה פיו: ובכל מקרה. שם והלכא ככל מילי וכו':

בו בדר"א בבשר בהמה או חיה וכו'. ופ"ת מאי שנא חיה מעוף דהא חיה נמי מדרבנן כדכחז רבינו למעלה. כבר חידד הר"ן וז"ל משום דכשרה דמי לבשר בהמה:

בב ברי שיעור סעודה אחרת וכו'. שם (דף ק"ה.) ואולי אולי כהא סעודה הוא דלא
לכילול וכו' ומפרש רבינו שבין סעודה לקעודה ו' שעות שכן סעודה ה"ח
כשעה שעות ומר עוקבא ה"ח היה ולא"כ משם עד שש שעות היא סעודה אחרת:

יחזקאל

מגדל עוז

א' כל אימורין שאמרת ועל וסעולת וסעולת מ"ק דקדושת וס' השם מקדש (דף נ"ו ר"ח)
ב' החדש ביצר בו' עד פסח היום הזה. נמסר מנחת פ' ר' ישמעאל (דף ע'): וכל האוכל ביום
חדש עד המקדש קיים. פ' ר' ישמעאל (דף ס"ה) וסוף פרשה: משיבית העומר
עד כל היום כבוד הוי"ה. פ' ר' ישמעאל: וביום הזה בו' עד מנחה. פ' ירמיה (דף ק)
(ל') ג' אסור לחם ועל ובו' עד גלוסין וסעולת וס' חזק. פ' מנחות (דף ס"ה)

הענין האמור דבר ענין (כך מ'ה):

 Springer

תגיות פייסבוק

יִסֵּר הָרָא אֶת־הָאִשָּׁה דְּרָבֵל הוֹכִיחַ מִי בְּנֵיהּ וּבִנְיָא לְמִכָּל קוֹפֵר מִי כְּשֵׁר צִוִּי לְכַד מִתִּיב
מִי צִוִּי לְכַד מִן הַשְּׁלֵחַן שִׁידָא דַּת שְׂמַלְמֵי עַד הַבִּצְעָה ע"ז: ב[א] (3) ד"י מ' שִׁשִּׁי מִדְּבַר
בְּמַעֲדָה שְׁתֵּינִי לְעֵשֶׂה אֵת שְׁחָתָה וְהָאֵת אֵלָא אִמְלֵי מִד אִם סִלֵּק הָבָא וּבִידָא
שׁוּרָא שְׁלָא הִלְקִי מְסֻמִּים וּבִסְמִי כִּבֵּשׁ דְּרִיבִי וְדִבִּי רַבְנֵי הַמְּסֻבִּים בְּשִׁמְשׁוֹר אֵת אִמֵּר אֵת
דְּאִסְרָא עַד מַעֲדָה אִתְּרָא הֵינֵּן אִם אֵל קִטָּה וְהִידָּה אִבְל אִם קִטָּה וְהִידָּה אִמְלֵי בְּרָא
מַעֲדָה שׁוּי עִישׁ בְּתוֹם וּבְתוֹרֵשׁ מִתְּרִים ע"ז: ב[ב] (4) מְסֻבִּים בְּהִסְמִי הַתָּקֵן רִבִּין שִׁדָּא
יִסֵּר תַּת טוֹל אִסְרָא ע"ז: ב[ג] (5) כִּי

מהו. שהיה רב אחא סבור שהקנוח מעכיר את השמנינות, וא"כ מה לנו אם שעבר. את השמנינות ואם לבשר שבין השנים, וכי בשר שבין השנים נקרא בשר, ומתוך שהיה בוש מלהקשות לו אמרה בדרך שאלה, ואף הוא הכיר את כונתו וקרא עליו הבשר עודנו בין שניהם, אלמא שאף של בין השנים נקרא בשר כל שלא שהה כשיעור חמש שעות שהוא שיעור עכול. ולמדנו מכל מקום שכל בשר במשמע אחר שנאמרה סתם.

ומה שאמרו למטה (שם ק"ה) בענין גטילה מים ראשונים מצוה אחרונים חובה אמצעיים רשות, ואמרו ע"ז לא שנו אלא בין תבשיל לתבשיל, כלומר שאין הגטילה שבו אלא לנקיות, אבל בין תבשיל לגבינה חובה, ר"ל בין תבשיל של בשר לגבינה, ופירושו בין בשר לגבינה אלא דנקט תבשיל שרוב בשר בתבשיל הוא נאכל, ומדאקדמיה לתבשיל מקמי גבינה אלמא דבשר ואח"כ גבינה מותר בגטילה, ר"ל גטילה שאחר קנוח לאו דוקא דתבשיל (ואח"כ גבינה) דודאי גבינה קדמה, אלא שלא דקדק בלשון, שלא בא ללמד דין קדימה שסומך הוא על דברי רב חסדא, אלא ללמד דין גטילה אם רשות אם חובה, ופירושו בין תבשיל שבא לאכלו עתה לגבינה כמעקרא, שאם לא כן היה לו לבעל התלמוד להקשות ממנה לרב חסדא או מדברי רב חסדא לזה, אלא שבודאי על בשר שאחר גבינה נאמרה כאותם השמועות שהזכרנו אלא שקצר בדברים מצד שסומך היה על מה שזכור שהרי אף במה שאמר (שם) אכל גבינה מותר לאכול בשר, לא הוכיר דוקא ע"י קנוח וביום, ועוד גטילה בלילה, מפני שסומך על מה שהזכיר, ומ"מ מה שאמר אכל בשר אסור לאכול גבינה, בכל גבינה ובכל צד נאסר, שאם לא כן הואיל ועדיין לא נזכר דין זה לא היה לו מקום לסתום אלא לפרש.

זו היא שיטתנו ונמצא כלל הדברים, שכל מאכל בשר בין של בהמה בין של עוף אינו אוכל גבינה אח"כ עד שיעברו שש שעות או חמש שהוא שיעור שבין סעודה לסעודה, שאף אם היה בשר בין השנים כבר נתעכל במקומו, ואין קנוח ונטילה נזכרים בזה כלל, שאם בתוך השיעור אינו מועיל, ואם לאחר השיעור אינו צריך, אכל גבינה אוכל בשר בקינות, ואם הוא בלילה מוסיף ונוטל את ידיו, אבל אם בא לאכול אחריו בשר עוף אוכל אף בלא קינות ובלא גטילה ואפי' בלילה, ויראה לי להקל עוד שאף באכל עוף תחלה ע"פ שצריך שהיה אינו צריך שש שעות, אלא כל שסעודה לסעודה אפילו בקירוב זמן הואיל וסילק, ועקר שהוא מתעכל בנקל ונמקע שם בשר מעליו, וכבר ביררנו דברים אלו כולם בחבורנו, ומתוך מה שכתבנו אתה למד לשיטתם שהם מפרשים עוף וגבינה כפשוטו ר"ל עוף ואחר כך גבינה, וכבר בארנו שא"א לומר כן ממה שהקשו ממנה לרב יצחק באכל גבינה והדר אכל בשר בהמה כי לא משי ידיה כמ"ש.

ואף רבנו תם ז"ל (ד) וטסיף להקל בדבר זה לאכול גבינה אף אחר בשר בהמה בלא שחייה בקנוח ביום, ועוד גטילה בלילה ואחר עוף בלא קנוח ונטילה אף בלידה ואחר גבינה לאכול אף בשר בהמה בלא שום קנוח, אלא שאם הוא בלילה נוטל, ומפרשים זה של אגרא בעוף תחלה, ורב יצחק אכל גבינה ואח"כ בשר בהמה בלא קנוח וכן בלא גטילה, אלא שאילו היה בלילה היה מצריך גטילה, ורב חסדא

בא חצפון וכו', מטאר הא מכירין אסירין, וא"כ מה הוסיף
בסיפא לומר לאסרוהו כעין תפיסה אחת. ולכן נראה דודאי אף
על פי שמכירין, אם מקפידין זה על זה, הא"ך הוא כעין
הולאה אחת, הלא החוש מכחשו, דמקפידין זה על זה מה
כעין הולאה [אחת] יש כאן

על זה אבל אכסנאים שאין מבדילין זה את זה מותר ואפי' המבדילים אם עשו שום היכר כגון שכל אחד אוכל על טפה שלו או אפילו אוכלים על טפה אחת ונותנים ביניהם פת להיכירא מותר: הגה ודוקא שאין אוכלין מן הפת המונח ביניהם להיכר אבל אם אוכלין ממנו לא היה היכר דנלאו הכי הפת שאוכלין ממנו מונח על השלמן (ארוך והגהות אשיר"י) אבל אם נתנו ביניהם כלי ששותין ממנו ונלאו הכי אין דרכו להיות על השלמן היה היכר אעפ"י ששותין מן הכלי (כ"י גא"ח ס' קע"ג) וכל שכן (ד) אם נתנו שם מטרה או שאר דברים שעל השלמן דהיינו היכר ויהיו והירים שלא לשמות מכלי אחד משום שהמאכל נדבק בכלי (הג"ה אשיר"י ואו"ה) וכל שכן שלא יאכלו מפת אחד וכן טהגין ליחד כלי של מלח לכל אחד בפני עצמו כי לפעמים טובלים במלח ונשארו שיורי מאכל במלח:

נהכירות, אם מקפידין. וא"כ
 כך פירוש [הנריחא ולא
 אסרוהו אפילו במכירין רק
 כעין חפיסה אחת, שאין
 מקפידין ומכירין א"כ הוא ליה
 הוצאה אחת, אבל במקפידין
 הוא ליה ב' הוצאות, ומותר.
 וזה לענ"ד ברור: ובוזה
 יש לבחון דברי הטור שכתב
 להך יש מפרשים דמפרשי
 חפיסה אחת היינו הוצאה, לא
 מהני היכר אם יש להם
 הוצאה אחת. הכוונה אם אין
 מקפידין זה על זה, דכיון
 דמכירין וגם אינן מקפידין
 הוא ליה הוצאה אחת, דמה
 בך כל אחד מציא, הא אינן
 מקפידין. והטור לישנא קצרה
 נקט, וזה ברור בכוונתו, ודוק.
 ובעל כנסת הגדולה (פאה"ט
 אות כ"ב) חשב לומר דהך יש
 מפרשים אינו הך יש מפרשים
 הנזכר בהרא"ש, רק דעת
 אחרת אשר לא נזכר בתוספות
 וברא"ש, [וזה אינו ד]עין

זהו רק מנהגא כמו שכתב
הרא"ש (פרק כל הנזר פ"ה),
אבל מדינא מותר כמו
שכתבתי בפלתי (פ"ק ט'
ראיה מתוספות ק"ד פ"ג ד"ס
פ"ה): (ב) שש שעות.
ולרמב"ם (פ"ט ה"ט) הטעם
דתוך שש שעות עדיין הרוב
בשר בין שינים, ועיין פלתי
(פ"ק י') מה שכתבתי דלא
תקשה ליה מגמרא (ק"ה
פ"ט). (ג) ואם מצא אח"כ.
וכשמסירו אין צריך להמתין
מאז שש שעות. (ד) ל"ז פ"ג
סו"ה א"ה, ש"ך פ"י ד"ס פ"ק
ג'): (ד) להדיח פיו. וה"ה
קנוח פה, והרמ"א קיצר, כן
כתבו אחרונים (ש"ך פ"י ד"ס
פ"ק ד').

שלא לאכול גבינה אחר בשר. וכו' ד' סעיפים:

א. אבל בשר (R)(R) אפילו של חיה ועוף לא יאכל גבינה אחריו עד שישהה (ב) שש שעות ואפילו אם ששה בשיעור (ב) אם יש בשר בין השניים צריך להסירו והלועם לתינוק צריך להמתין: הגה (ג) ואם מלא אחר כך בשר שזמן השינוס ומסירו נרץ (ד) להדיח פיו קודם שיאכל גבינה (ה"ר פכ"ה) ויש אומרים דלין נרימין להמתין שש שעות

צִמְצִימִים (פרק כל הכשר אית כ') שכתב ג"כ מחוץ הלשון כנענור, (דשס) [ושס] אינו רק קיטור דברי רא"ש:

פט [א] אפילו של חיה ועוף. כחז הרא"ש (פרק כל הבשר סי' ה') דכן נהגו. אבל מדינא נראה דלא ס"ל למוספות (ק"ד ע"ב ד"ה שף) והרא"ש (שם) כן, דהם הקשו (דלמא) [דלמא] לא מוקי ליה לגמרא (ק"ד ע"ב) לאגרא דאמר מר שוף וגמינה נאכל באפקורן, דאכל תחילה בשר שוף ואח"כ גמינה. ומירצו דא"כ משמע הא בשר נהמה לרץ קטות, הא אפילו המהמת ו' שעות לרץ, ע"ש. ולא תירצו בקטור דאין נאכל באפקורן, הא לרץ ו' שעות, ואין שייך באפקורן. אלא ודאי דנעוף ס"ל למוספות דאין לרץ, ולכן הביאו כל ראייתם מדיוקא דנהמה: [ב] **אם יש בשר בין שיניים**. בעור משמע [ד] לרמב"ם (פ"ט הכ"ח) דנתן טעם להמהמת ו' שעות משום בשר בין שיניים, משמע [ד] אח"כ חשיב ליה כמעוכל. והקשה¹ הפרי חדש (פ"ק ב') הא בגמרא (ק"ה ע"א) שאל בשר בין שיניים מהו,² והשיב ליה הבשר [עודנו] בין שניהם וכו' (נמדר י"א ל"ג), ע"ש. ונראה דמה ראייה וסמך לוי שעות, דהא שיעור בין טעודה לטעודה ו' שעות, והטעם הוא דבחוץ כך אין חואב לאכול, אבל כשיעברו ו' שעות חואב לאכול, כמבאר באו"ח (פי' קפ"ד פ"ה) שיעור עיכול, וזהו שאלת הגמרא בין שיניים מהו, עד כמה הזמן להמתין שיהיה כמעוכל, והשיב ליה מקרא דכתיב הבשר עודנו בין שניהם וכו', ובתהלים (פ"ח, ל') נאמר לא זרו (עוד) מתאוותם עוד אכלם בפייהם, ש"מ דעדיין לא נתעכלה, וכ"כ במדרש טרם נתעכלה האכילה, והוא כמבאר באו"ח (שם) שאין חואב לאכול. הרי דהך שיעור דבשר בין שיניים, הוא

יש
לקושי
פר"ח
הרמב"ם

דלמא באמת לא מצריך רב חסד המתנה ששה שעות רק כשיעור שנפסק הטעם שבמה. גם אפשר שמהני קנח פה, וכאשר באמת כן דעת הר"ת שמוכא בתוס' חולין דף ק"ד ע"כ ד"ה עוף וגבינה (נרדף טעם)

3. ע"י משביו ס"ק ד' וספיד ס"ק ז' שביאר כן גם בדעת הט"ז והש"ך.
ג. קדמוהו היום של שלמה (פ"ח סימן ט') ומוהר"ם מלובלין (חולין
ק"ה ע"א ד"ה בגמ' בש"ר). ויש לדחות שנסתפק שם טעמו של רב
חסדא משום שמושך הטעם יהיה מותר בלועס לחינוך, והשיב הבשר
עודנו וגר', ומטעם זה גם בלועס צריך להמתין, גם י"ל שה"י מסופק

(ה) ובירך ברכת המזון. ה"ה ברכה אחרונה במקום דלא בעי ברכת המזון (פ"ק ו', פ"ה פ"ק ה'), דעכ"פ איכא סילוק ממה שאכל ולא הוי כאוכל בכרך אחד. (ו) שעה אחת. פ"ה חדש (פ"ק ו') כתב דיש להם סמך מדברי זהר (סוף פרשת משפטים דף קכ"ה)

(פ"ק ו', פ"ה פ"ק ה') ועיין פלתי (פ"ק ג') שכתבתי דמזהר לא משמע כלל, רק שעה ושעה שעות תליא במחלוקת באור"ח סימן קפ"ד (מג"א פ"ק ט'). ופ"ה חדש (שס) דעתו בימי חורף ימים קצרים סגי בארבע שעות מחצות היום עד ערב, ועיין פלתי (שס) דכתבתי דליתא, ואם באים לדקדק ירבה יותר משה שעות, לכן העיקר שש שעות, ואין להוסיף ולגרוע: (ח) ואין נזהרין. ה"ט"ו (פ"ק ג') קרא תגר על מה שאין נזהרין, ועיין פלתי (פ"ק ד') מה שכתבתי דהנכון עמם, ואין

רק מיד אם סלק (ה) ויכרך ברכת המזון מותר על ידי קטם והדחה (תוס' ומרדכי פכ"ה והגהות אשר"י נהג"ה מיימוני פ"ט דמ"א וראב"ה) והמנהג הפשוט נמדינות אלו להמחין (ג) אחר אכילת הבשר (ו) שעה אחת ואוכלין אחר כך גבינה מיהו צריכים לנרץ גם כן ברכת המזון אחר הבשר (ע"פ הארוך והגהות ש"ד) דלא הוי כסעודה אחרת דמותר לאכול לדברי המקילין אבל בלא ברכת המזון לא מהני המחנות שעה ואין חילוק אם המחין השעה קודם ברכת המזון או אחר כך (ד"ע ממהר"א ולאפוקי א"ה) ואם מצא בשר בין שיניו אחר השעה צריך לנקרו ולהסירו (ד"ע ממשמעות הר"ן הג"ל) ויש אומרים דאין לנרץ ברכת המזון על מנת לאכול גבינה (ארוך בשם מהר"ח) (ד) אבל (ח) אין נזהרין מה ויש מדקלקלים להמחין שש שעות אחר אכילת בשר לגבינה וכן נכון לעשות:

ב. אבל גבינה מותר לאכול אחריו בשר מיד ובלבד שיעיין ידיו שלא יהא שום דבר מהגבינה נדבק בהם (ח) ואם הוא (ט) בלילה שאינו יכול לעיין אותם היטב

אכילת בשר שעה אחת.

הפ"ה חדש (פ"ק ו') דעתו ליתן טעם למנהג הזה מזהר (סוף פרשת משפטים דף קכ"ה פ"ג) דקאמר מבלי לאכול שעתא חדא.² וזה אינו דלשון שעתא כוונתו עת חדא, ואינו נגדר בשעות העולם, רק עת, ומנהגים עד ערב קרוי ג"כ שעתא חדא. אבל נראה דזהו אם להמחין שעה חדא או שש שעות, נחלקו צענין עיכול, כי עיין בא"ח סימן קפ"ד במג"א פ"ק ט' דתחלת עיכול הוא לערך שעה וחומש, וסוף עיכול שעה שעות. והמקילים חשבו דהוי כשיעור תחלת עיכול לענין ברכת

שטח להפחות שעה אחת או ששה שעות

המזון, דמו אין צריך לנרץ ברכת המזון, א"כ אף לענין זה כבר נתעכל והלך לו, ולכן מותר לאכול, וכמעט מתחברין טעמיהו. והמחמירים הולכים בחר סוף עיכול, דהוא שעה שעות כמו שכתב המג"א שם, ולכן צריך המחנה שעה שעות, וזה ברור: ובאין למדנו דצענין שעה שעות גמורים, ולא דעת הפ"ה חדש (שס) לומר [ד] צמימ קצרים ואוכל בנאות דיכול לאכול לעת ערב גבינה, דהא הוי בין סעודה לסעודה. דלפי מה שכתבתי צענין שיעור עיכול. וגם (מה) [מין] הגיד לו דבחורף באלל בנאות, דזמן סעודה חיקף בערב, ודאי דאוכלין כאשר עברו כמה שעות

כאן טעם להזהר: (סעיף ב') (ח) אם הוא בלילה. ואם יש נר יפה כעין אבוקה, לילה דינו כיום. מהרש"ל (פרק כל הבשר פ"ה כ"ג) נ"ט מ"ה א"ת כ"ח קל"ז פ"ה) ואחרונים (פ"ק ו' פ"ה פ"ק ט') (ט) בלילה. ואם אכל בשר תחלה ונהגו מבלי להמתין שש שעות, מ"מ צריך רחיצה אפילו ביום, דלמא נדבק דבר בידים, ועיין פלתי (פ"ק ה') דהוכחתי זה מדברי תוספות (ק"ד פ"ה ד"ה ט"ז), ע"ש:

בלילה, וכי העיכול או טעם הבשר עבר בחורף וימים קצרים, ביותר מימים ארוכים, ואין צוה ממש. ובאמת אדרבה יש פתחון פה להחמיר, דהא שעה ד' זמן סעודה לכל, ומ"מ אין אוכלים רק לעת ערב, כדאמרינן ב"ש ברכות (כ"ג פ"ג) זמן קריאת שמע משעה שהעני נכנס לאכול וכו', ובשבת (ט"ז פ"ג) וכי שרי הימנייהו לא מטריחין ליה, וש"מ דהיו אוכלים לעת ערב, א"כ המוני עם ממחינים בין סעודה לסעודה ח' שעות, ואין יתכן דתלמידי חכמים יהיו מקדימים הסעודה לליל להמחין רק ו' שעות, ומתקבצו שהם ממעטים ואינם אוכלים רק שתי שעות בלילה, כי צריכים להתפלל ערבים ושהיה אחר"כ שעה אחת, והרי זה מכון לכפי שיעור רוב הנציות, וח"ו שתלמידי חכמים יהיו יותר ממהר"ם לאכול מן המוני עם. אולי אפשר לפי דעת הרמב"ם (ה' פנהרין פ"ג ה"א) [והטור] בחו"מ ס"ס (ו') [ה'] (פ"ו) משמע דתלמידי חכמים שעה שבעים אוכלים, רק מחמילים סוף שעה, וא"כ אם אוכלים [בשעה] שבעים, ולערב בגמר שעה, הרי כאן חמשה שעות. אבל זה דוחק, ונפרט לפי מה שכתב המחבר שם בחו"מ (פ"ג) דאוכלין בשעה. ולכן אין להקל כלל, ואדרבה לפי מה שכתבתי יש מקום להחמיר עד שעה שמינית: (ד) אבל אין נזהרין בזה. וה"ט"ו (פ"ק ג') קרא תגר. ואני לא הננתי טעם האוסרים, דכל ענין שאין לאכול בשר וגבינה אחד [סעודה, הוא] משום היכרא דלא יאכלו בשר וחלב כאחד, ומה נכך דמתכוין לנרץ כדי לאכול גבינה אחר"כ, סוף כל סוף איכא היכרא. ואדרבה אם דעתו באמת [לאכול עוד] רק שמנך כדי לאכול גבינה, הרי היכרא ביותר, ואין יאכל כאחד, ואף הוא אינו יכול לאכול אם לא תפסק ברכת המזון, לכן לא ידעתי מה חומרם יש בו:

דעת יהונתן

חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה כו', אלא משמע דלאחר שש

2. * יענין שרית הר"ן ס"י ע"א (נרוך פנים)

שעות מיבעיא ליה ופשיט ליה דמיכרי בשר (פ"ה שם)

פ"ט א. מותר לר"ז
הפסד תולין דף ק"ה
(נ"ח):

ג. הרמב"ם נפרק ט'
מחלוקת מחלוקת אסורות
[הפסד ט' והרמב"ם
בתורת הבית (נ"ח ג שר
ד ט' כן וכנס גדולי
המחברים ושאר פוסקים
[הפסד ט' קד, כ"ד ט"ף:
ר"ס ט' פ"ח ט"ח ט']:
ג. שם בנמרה (ק"ה ט'
כמו שוקבא וכפירוש
הרמב"ם והרמב"ם שם
[רמב"ם בתורת הבית ט'
והפסד ט' ד"ה ט' אחרית,
שם דעת רמב"ם חננאל והפסד
ח"כ שם דעת רמב"ם חננאל
י. ט' ר"ן ט' ט' ג ד"ה
אחר, דעת הר"ף ט' ט']:
ד. כרס הפסד ט'
[רמב"ם שם כנס נמל הפסד
ט' דעת רמב"ם חננאל ט' ט'
אחר ט' ק"ה ט']:
ה. טור (שם ק"ה ט']:

פ"ט א. אפילו של היה ועוף. כלומר, שהם מדרכנו, וכמו
שכתוב בסומן פ"ו (ספ"ג ג ופ"ק ד): ב עד שישידה בו.

ו"ל הטור, ובתוך השם שעות אפילו אין נשר בין השיניים אסור,
לפי שהנשר מוליד שומן, ומשך טעם עד זמן ארוך. ולפי זה הטעם
אם לא אכלו אלא שלעסו לחיטוק
אין צריך להמתין, דכיון שלא אכלו
אינו מוליד טעם. והרמב"ם (מחלוקת
אסורות ט', כח) נתן טעם לשהיה
משום נשר שצין השיניים, והלועס
לחיטוק צריך להמתין. וטוב לאחוז
בחומרי שני הטעמים, עכ"ל.
ונתבאר דברי המחבר. והערת
זהב (ל"ט ספ"ג ט') כתב, בתוך הזמן
אפילו אין נשר בין השיניים אסור,
לפי שהנשר מוליד שומן ומוליד
טעם עד זמן ארוך, ולפיכך אם לא
אכלו אלא שלעסו לחיטוק צריך
להמתין אע"ג שלא אכלו, מכל
מקום טעם הנשר נשאר לו כפי
ומשך לו טעם שומן כאלו אכל,

עכ"ל. ודבריו תמוהין: ג. ובסידור. כתב הר"ן [וה"ל ל' ג סוף ד"ה
אחר] "דאין צריך שהיה שש שעות מאותו זמן שמסירו, אלא מאכילה.
וכמו בתורת חטאת כלל ע"ו דין א' דהוא הדין לענין המנהג
בהמתנת שעה: ד צריך להדיח פיו. ובר"ן [שם] כתוב שצריך
קנות הפה, ולא הזכיר הדחת הפה, וכן העתיק בבית יוסף באורח
חיים שם [סמן קנה עמוד קס"ה ד"ה וכח הר"ן] ובתורת חטאת [שם].
והיינו דלחל [ר"ן] לטעמיה [שם ד"ה ט' ח] דכבירה ליה בעלמא דלא
נענין הדחת הפה, אלא לדידן דנענין הדחת הפה, וכמו שכתב
הטור והמחבר בספ"ג כ', הוא הדין הכא. ולזה כתב הר"ז צריך
להדיח פיו. ופשיטא דכעני נמי קנות, אלא שקצ"ר בלשון, נראה לי:
ה ויש אומרים ב'. טעם פלוגתא, דליתא בש"ס פרק כל הנשר
[וה"ל ק"ה ט'] דלחך נשר אסור לאכול גבינה עד שעודה אחרת. ודעת
סבא הראשונה דהיינו כדי זמן סעודה הנקרא עד סעודה הערב,
שהוא שש שעות, וסברת ה"ש אומרים דמיד כשסילק ויכרך מיקרי
סעודה אחרת. וכח מהרש"ל [ו' ט' של שלמה] שם [פ"ה סמן ט'] דלכילי
עלמא "אם לא סילק ויכרך, אפילו כל היום כולו אסור, דהא נענין
סעודה אחרת. והרבה בני אדם מקילין בזה, וטעם הוא בידם, עכ"ל. ומה שכתב הר"ז בהג"ה אכל בלא ברכת המזון לא מהני המתנת
שעה, הוא לא דוקא, דאין הכי נמי דכל היום כולו אסור עד שסילק ויכרך: ו ויכרך ברכת המזון. ונראה דאם אכל נשר בלא
סעודה צריך לנכר ברכה אחרונה מקודם, וללא הכי לא הוה סילוק:

ציונים לרמב"א עם ציונים מהש"ך

ט"ז (ה) הר"ן פרק כל הנשר
[וה"ל ל' ג סוף ד"ה אחר] "א
[חטאות] [שם ק"ה ג ד"ה
לפסח] [ומדרכי פרק כל
הבשר] [שם רמב"ם חננאל
והנחות אשירי] [שם פ"ח
סמן ט'] והנה מייבטי
פרק ט' דמאכלות
אסורות [הפסד ט' אחר ג'
והנחות אשירי] [שם פ"ח
נ"ח דעת עצמו:
ד' על פי [אסור והיתר]
הארוך [מל' ט' דין ד'
והנחות שער דורא [סמן
ט' אחר ג ד"ה ט']:

סימן פט שלא לאכול גבינה אחרת בשר. וכו' ר' סע"פ:

א. אבל בשר א [א] אפילו של י' היה ועוף
לא יאכל גבינה י' אחריו (א) ב [ב] עד
שישידה (י) שש שעות (י) ואפילו אם שחה בשיעור
ד [ג] אם יש בשר בין השיניים צריך להסירו
והלועס לתינוק צריך להמתין: הנה (ד) ו' ואם מלא
אחר כך נשר שצין השיניים ג' ומסירו ד' צריך (ה) להדיח
פיו קודם שיאכל גבינה ד' (ו) ויש אומרים דאין צריך
להמתין שש שעות רק מיד אם סלק ו (ז) ויכרך ברכת
המזון מותר (ח) על ידי קנות והדחה (ט) והמנהג הפשוט
במדינות אלו להמתין (י) אחר אכילת הנשר

פ"ט (א) עד שישידה שש שעות. יש בזה שני טעמים. האחד,
שהנשר מוליד שומן ומושך טעם עד זמן ארוך, ולפי זה מי
שלא אכל אלא לועס לחיטוק אינו צריך להמתין. וטעם שני הוא
טעם הרמב"ם [מחלוקת אסורות ט', כח], משום נשר שצין השיניים,

דמקרי נשר עד שש שעות, ואח"כ
היו כמעט, ולפי זה גם הלועס
חייב להמתין, רק יש קולא בנשר
שצין השיניים שאחר שש שעות.
וקיימא לן להחמיר כשני הטעמים:

(ב) אחר אכילת הבשר שעה
אחת. ו"ל מהר"א [והנחות שפ"ו
דורא סמן ט' אחר ג'] בזה, רבים עושים
פסדה מדעתן להמתין שעה אחת
אחר הסעודה נשר וסילקו ויכרכו,
ואוכלין גבינה. אע"ג דלא אשכחן
רמז לשיעור זה, מכל מקום מי
ימשה בידם, הואיל והתוספות [וה"ל
ק"ה ט' ד"ה לפסח] ורמב"ם [סמן
א' ט' ק"ה ט'] מתירין (פירוש, זהו דעת
ה"ש אומרים דאין צריך להמתין שש

שעות, שהביאו רמ"א בסמוך). אכל הנטעים מושכים ידיהם מסעודה
שחרית לערבית. גם טיגים העולם דאין חילוק בזה בין עוף לבהמה.
ורש"ל [ו' ט' של שלמה] פרק כל הנשר [וה"ל פ"ח סמן ט'] תמה על
זה, למה נהגו להקל בזה נגד הר"ף [שם ג' ג] ורמב"ם [שם] שהצריכו
לכל הפסות שש שעות. וכתב שערי דורא [סוף סמן ט'] שנוהגים
כרמב"ם, ולא כתוספות דמתירים, ומכל מקום גם סילוק ויכרך
נענין, דאם לא כן אפילו המתין כל היום אסור. וכתב עוד, ואם
אי אפשר למחות ביד בני אדם שאינן בני תורה, אכל בנני תורה
ראוי למחות ולגזור בהם שלא יקילו פסות משש שעות, ע"כ. והוא
האריך. ובג"ט [ספ"ג ט'] כתב דהך המתנת שעה שזכר רמ"א הוא
מדברי סמ"ג. והוא טעות סופר, שלא כתב שש שעות, רק
מהר"א וליסור והיתר הארוך [כלל מ' דין ד'] כתבו שהעולם נוהגים
כן, אכל לא דדינא הכי. ודבר פשוט הוא דמי שטבח בקולא ו
להמתין שעה אחת שצריך גם כן לקנות והדחה, כמו שהוזכר בדברי
י' אומרים של רמ"א, שזוהי נמשכה הקולא האחת:

ומה שכתב הר"ז בהג"ה אכל בלא ברכת המזון לא מהני המתנת
שעה, הוא לא דוקא, דאין הכי נמי דכל היום כולו אסור עד שסילק ויכרך: ו ויכרך ברכת המזון. ונראה דאם אכל נשר בלא
סעודה צריך לנכר ברכה אחרונה מקודם, וללא הכי לא הוה סילוק:

ערך לחם למהריק"ש

פ"ט ספ"א א צריך להסירו ב'. ולקח הפה. אלא אין צריך להמתין עד שיעור אחר:

מחצית השקל

הנה: אבל לדידן דבענין הדחת הפה, דמפרשין הא דקאמר בש"ס מדיח,
היינו הפה: נמי קנות וכו', שהרי הוזכר בש"ס [שם] להדיא, ובעי לבדלי
עלמא. והרב שלא הוזכר קינות, קיצר בלשון, וסמך דכל שכן הוא מן
ההדחה: (פ"ק ד' ויש אומרים וכו', עד סעודת הערב. ועיין פ"ו חרש ס"ק
ו' שכתב, ומיהו לאו דוקא שש שעות, כגון בחורף שימים קצרים וכו' אם
אכל בשר בחצי היום מותר לאכול בערבית, אע"ג דליכא בין אכילת לאכילה
אלא כמו ד' שעות בקירוב וכו', דהא לשון הנמרא הוה בהא סעודתא הוא
דלא אכילנא, לסעודתא אחריתא אכילנא, משמע שסעודה לסעודה שפיר
דמי, ולא קמפלגי בין ימים קצרים לימים ארוכים, אלא משמע בדכתיבנא,
ועיין פ"ו ס"ק ג' שחולק דלפי זה המוני עם יהיו צריכים להמתין ח'
שעות, כי סעודת תלמידי חכמים בשעה ששית, אבל שעה רביעית זמן
סעודה לכל הוא (א"כ א"כ, ובסעודת הערב שוה בכלום, וא"כ להמני
עם יש בין סעודה לסעודה ח' שעות ויהיו צריכים להמתין ח' שעות אחר
אכילת בשר לגבינה, וח"ו שתלמידי חכמים יהיו יותר מטהרים לאכול
מהמני עם. אלא ודאי טעם המחמירין להמתין שש שעות לפי שהוא שיעור
עיכול, והיינו סוף עיכול, כמו שכתוב באורח חיים סימן קס"ד במגן אברהם
ס"ק ט', ומשום הכי אין חילוק בין קץ לחורף, דכי העיכול או הטעם
בשר עבר בחורף ימים קצרים ביותר מימים ארוכים, ולכן אין חילוק ג"כ
בין תלמידי חכמים לכל אדם, ומשום הכי אין להוסיף [ואו] (ו) לגרוע על
שיעור שש שעות, עכ"ל:

פ"ט (פ"ק ג) עד וכו', ולפי זה וכו' אלא ששע"ט וכו', וחומרא הוה ג"כ לפי
זה הטעם שאם יש בשר בין השיניים אפילו אחר ו' שעות צריך
להסירו: משום בשר שבין השיניים וכו', ואף שרוצה להסירו, אי אפשר
להסירו היטב, אבל אם שחה ו' שעות, אף שצריך בשר בין השיניים, כבר
נתעבל והוה ליה פירשא בעלמא. ויוצא לנו קולא מזה הטעם, שאע"פ
שנמצא בשר בין השיניים, אם הוא לאחר ו' שעות אין צריך להסירו, דהוה
ליה פירשא בעלמא. וגם חומרא נסמך מזה הטעם, שהלועס לחיטוק וכו':
ודבריו תמוהין וכו', שהרי הטור כתב להדיא היכן הדברים: (פ"ק ג) ופסידו
וכו', בהפסדת שעה, ואם מצא בשר בין השיניים אחר השעה, צריך לנקור
ולהסירו, כמו שכתוב בהג"ה, אבל אין צריך להמתין שוב אחר שסידור,
כי חשבינן שהיה השעה מן האכילה: (פ"ק ד' צריך וכו', דמביירא ליה
בעלמא וכו', דהיינו באוכל גבינה ורוצה לאכול אחרית בשר מיד: דלא
נענין הדחת הפה, ומפרש הא דאמרין בש"ס [וה"ל ק"ה ט'] בית שמאי
אומרים מקנה בית הלל אומרים מדיח, ומסקינן [שם ק"ה ט'] ובית שמאי
אומרים מקנה והוא הדין למדיח, ובית הלל אומרים מדיח והוא הדין
למקנה, מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, [ע"כ], שר"ל הדחת ידים,
שאם לא כן אלא ר"ל הדחת הפה, אמאי לא הוזכרו כלל מניטילת ידים.
אלא ודאי שר"ל הדחת ידים. (ומה) [ונמאחר] שלא הוזכרו (ג"כ) הדחת
הפה ג"כ, משמע דלא בעי הדחת הפה, ומשום הכי גם כאן בנמצא בשר
בין שיניו לאחר שש שעות כתב הר"ן שצריך קינות הפה ולא הוזכר הדחת

מטעם הזוהר (משפטים קכז, א), הביאו הלבוש באורח חיים קצ"ג (שם) ובשכונות נוהגין לאכול מאכלי חלב וטב

כפר (כפר) אפילו ש' בר, כפרוש הא דאגרא (תלוי קר, בן עוף אתר
 נבנה הוא, מפרסין ארבע יצחק אתר אגרא בר, ועיין תוספות שם
 דריה עין שדחה בזה, אלא בתחלה בזה אין חילוק, ועל כרחק הא דאגרא
 בשעה ששית, כמו שכתוב בפירא א' דשבת י' (ש') ודפסחים (י"ז ע"ד) ואמר
 ר' הלל, שלא עשה בדר להחמיר, וי"ף (שם ג' ע"ב) ויש שם (ג') דאפילו בן
 יום שאין מתעכל עד שש שעות, ולפי זה היה מותר אחר שש שעות, והמור
 ולפי זה הלעג אין צורך להפסיק, וכבוד הטור (שם) שיש להחמיר בשני
 נגם בן אינו מושך טעם, ולכן מותר בר: (ה') ויש אומרים בר, כפרוש
 ביה חזרה פרשת משפטים (קמ"א) דכל מאן דאכיל הא מילכל כחרא או
 כחור חזרה בר:

אם אכל ביצת בלא פטירה דצריך לכוין ברכה אחוזה מקודם, (בנפח
לחם ה) :

מח (ב) נשנים משה א) אפילו של היה וצוה, וכן נאזי כחף לפזן נספר, וספר אס היה כי שנים, דלל לחינן ביה ספר דרנע להסל, ט"ו סיון

[illegible]

ז צריך לנקרו ולהפירו. וכבר נתבאר בס"ק ד' דלרץ הדסה וקנינת הסה. אבל ודאי אם לא מלא כשר בין שיניו, דהמנהג בהמתנת שעה, כפי אפילו בלא קנינת והדסה. וכן כתב באיסור וסיתר הארוך שם [נלל מ] דין ד', ומצינו בתורת חטאת [סע] לפסק הלכה, וכן טהגין. ומה שכתב הרב ד"ש אומרים מיד אם סילק ויכרך מותר ע"י קנינת והדסה, משמע דקנינת והדסה מיהא נמי, היינו אם לא לאכול מיד אחר שסילק ויכרך. וכבר הלחם המודות [דף ר"ח ע"א דבר הפירות הולך ס"ח את כה] אינם מוכנים לי מזה:

ח וכן נבין לעשות. וכן כתב מהרש"ל [יש כל שלהם סע] דכן ראה לעשות לכל מי שיש בו ריח תורה, ע"ש: **ט ובבלבד שיעיין ידיו.** וכבר רבינו ירושלמי [נתיב טו פ"ה את כח סף ק"ה, א] דהוא הדין בלינה אם יש לו נר יפה אין לרץ נטילה, ומצינו בית יוסף באורח חיים שם [סוף קטן פסד קסה ד"ה וסע]. ונראה דדוקא נקט נר יפה, אבל כשהם נר לרץ נטילה, כדמשמע בש"ס [סוף ק"ה, ב] ופוסקים. ומהרש"ל [יש כל שלהם] שם סימן י' פירש יותר,

א. כספא דרבי יוסק
ב. לרץ אפי' שם:
ג. כרץ יתקן כריה דרבי
המריש'א שם [סוף דף
(ס"ד) 'קיד' ע"ג]:
ה. שם נגמול מדוקא
דנהא אגרא וס"י:
ו. כריש'א דכית שפלי
זכית הלל שם:
ח. כפירוש רש"י שם
ק"ה, א ד"ה וסוף הדין:
הר"ף ל, ג. והר"ש
פ"ח סימן ה:
י. מיתר'א דרבי זרע'א שם
[ק"ה, א]:
יא. מפקנת המנהג שם:
יב. סוד [סע]:
יג. רש"י שם ד"ה ולא
מדמי, וכן נראה מדברי
המסופות שם ד"ה
מקנת, והר"ש שם:
יד. שם כספ' הרמב"ם
[מאמלי אפירות ט, ס] מהא
דמנא אגרא שם וספי
פירוש'א היי' דוקא נבניה
ואחר כך סוף:

ציונים לרמ"א
עם ציונים מהשי"ך

ה. דעת נבנה [דברי הסה
א"ח ז] מהמנהג [בספיק
סנה ד"ה סע] ומהמנהג
המנהג והמנהג הארוך
[סע] ה':
ו. דעת נבנה מהמנהג
המנהג [א"ח א] אפי'
והמנהג שם ד"ה [ב]:
ז. אפי' והמנהג הארוך [סע]
ד"ה [ב] כספ' מהר"ח [ז]:
ח. דעת נבנה:
ט. המנהג שפיר דורא
שם:

(ג) אבל אין נזהרין בזה. לא ידעתי כמה סמכו בזה, דהא שיקר הקולא הוא דכריח'א לכו כהיש אומרים שזכר רמ"א, שהוא דעת התוספות ורמב"ם, כמו שכתבתי לעיל [פ"ק ב] בשם מהר"א, ושם הוזכר בפירוש המוספות כלשון זה אלא אפילו לאלתר אם סילק ויכרך שפיר דמי, עכ"ל, משמע

(א) שעה אחת ואוכלין אחר כך נבינה מיהו לריחים לנרץ גם כן כרכת המזון אחר הכשר דלא הוי כסעודה אחרת דמותר לאכול לדברי המקילין, אבל בלא כרכת המזון לא מהני המתנת שעה (ב) ואין חילוק אם המזין השעה קודם כרכת המזון או אחר כך (ג) ואם מלא כשר בין (ד) שיניו אחר השעה ז צריך לנקרו ולהפירו (ה) ויש אומרים דאין לנרץ כרכת המזון על מנת לאכול נבינה (ג) אבל (ה) אין נזהרין בזה (ז) ויש מדקדקים (ח) להמתין (ט) שש שעות (י) אחר אכילת כשר לנבינה ח וכן נכון לעשות:

ב. יאכל נבינה מותר לאכול אחריו יבשר מיד יב ובבלבד שיעיין ידיו שלא יהא שום דבר מהגבינה נדבק בהם (א) ואם הוא בלינה שאינו יכול לעיין אותם היטב י צריך (ב) לרחצם (ג) יא (ד) וצריך לקנח פיו (ה) ולהדיחו (ו) והקנינות הוא (ז) שילקוט פת ויקנח בו פיו יפה (ח) וכן בבל דבר שירצה יב חוץ מקיטחא (י) ותמרי וירקא לפי שהם נדבקים בהגביהם (פירוש מקום למעלה בבית הבליעה קרוב לשינים, חוץ עד חן) ואין מקנחים יפה (יג) ואחר כך ידיה (ד) פיו במים או ביין במה דברים אמורים יד בבשר בהמה וחיה (א) אבל אם בא לאכול בשר (ה) עוף אחר נבינה אינו צריך לא קנינות ולא הדחה (ו) ולא

נר יפה כעין אנוקה. מיהו הטור כתב בשם ה"ר פרץ [סנהא ספ"ק סימן ר"ח את ז] שיש לרחצם אף ביום, לפי שלפעמים הגבינה שמינה ונדבקה בלתינות הידים ולאו אדעתיה. וכן דעת האחרונים, וכן כתב העטרת זהב [לשם ספ"ק ב] דכן טהגין: י צריך לרחצם. וכבר בית יוסף באורח חיים סימן קע"ג [פסד קטן ד"ה כהן] ח"ל, כתוב בספר ארפות חיים [לשם נטילה ידים סימן זל] בשם הראב"ד [במס דעם סימן טו] כל הדברים הנוגעים בלתינות טהגין נאמנים שצין נבינה לתכשיל, צין להקל צין להחמיר, 'חוק משפוק נגופו או כזות'א או כהיסח הדעת, שפוסלים נאמנים ואינם פוסלים בלתינות, מפני שעדיין רוצה לאכול וידיו לריכות שימור. וחוק מנינוג הידים, שאף האמנים לריכין נינוג כראשונים. וחוק משאר משקים, שאינם כשרים לנאמנים מפני שהן שמיים וליהם וליהם מנקין את השומן ואת המאכל, עכ"ל. וכן כתב בתורת חטאת שם [נלל מ דין ו]. אבל מהרש"ל שם חלק, וכבר מאחר שכל המשקים כשרים למים אחרונים לנקות הוסיף, כל שכן שמנקין ומעבירין בלתינות המאכל, עכ"ל. ואין כדאי בסקנא זו לדחות דברי הראב"ד והנמשכים אליו, וכפרט להקל בדבר שאין בו טורח כלל. ודין מים אחרונים עיין באורח חיים סימן קס"א [פס"ק ח"ט]: יא וצריך לקנח פיו ולהדיחו. וכבר הגהות מיימוניות [מאמלי אפירות ט, כו את ב] בשם מהר"מ [ש"ח מהר"ם מהמנהג דעם פסד סימן קל"ה] שאין לרץ לדקדק נקטת פה והדסה, אלא לזה מהם שירצה יקדים, ע"כ, ומצינו בית יוסף שם [סוף פסד קסה]: יב חוץ מקיטחא. כן כתב הטור. ומשמע דככל קיטחא לא הוי קנינת, וכן משמע באשכנזי [סוף דף ק"ה ע"א] משמע להדיא דככל קיטחא אסור, ע"ש. והדבר פשוט שטעויות סופר הוא בעור שם. וכלכוס שם [פס"ק א] לא הרגיש בזה, וכבר כלשון הטור שם: יג ואחר כך ידיה פיו. לכו דוקא, דהוא הדין אם מקדים ההדסה, וכמו שכתבתי בס"ק י"א. וכן כתב הכ"י עצמו באורח חיים שם [ר"ח פסד קטן] על לשון הטור שהוא כלשון המחבר: יד בבשר בהמה וחיה. ואף על גב דהיה מדרבנן, כיון שכשרה דומה לשל כהמה החמירו בה:

ערך לחם לפהריק'ש

ספ"ק ב צריך לרחצם בר. יש מקלן כס לו נר יפה (א) [סע] ואחר כך ידיה פיו במים או ביין ובר, וסוף הדין לו כספ' אפס'א קטת אפי' הסה:

מחצית השקל

(פ"ק י) צריך ובר, מפני שעדיין ובר, בזה נותן טעם על מה שדברים אלו פוסלים באמצעים. ולפי שטעם זה לא יתכן במים אחרונים, משום שהם אפי' אין דברים אלו פוסלים בהם: צריכין נינוג ובר, משום שאותם, ולפי שצריך רוצה לאכול. מה שאין כן במים אחרונים: שאינם כשרים לאמצעים ובר, ר"ל, וכשרים לאחרונים: כל שכן שפסקין ובר, כי הלחלוות המאכל בקלות שובר יותר מן הווסמא הנדבקה בידיים: (פ"ק יא) וצריך ובר, כנבינה פה ובר, שיהיה תחילה קודם ההדחה, אלא איזה ובר: (פ"ק יב) חוץ ובר, והיה פה ובר, שהוא נגד הראייה וכל המוסקים, וגם סותר דבורי, שכתב ביורה דעה סתם, ולא מחלק בין קטחא דשערי לחי' ד' דבש"ס ריש פרק ב' בהשר ובר, דאמרין להם, אמר רבי יורא אין קנינת הפה אלא כפה, והיו מילי בדחיטי אבל בדשערי לא (פס"ק) שמתפיר בתוך הפה, ואינו נקשר יחד כשלועסו, לפיכך אינו מקנח. ופסקין והלכתא בכל מילי הוי קנינת לכו סקמחא ותמרי וירקא (שריכין הן) ומסתלק בפה בין חיטי לשערי, ובתרי הכי קטחא לא מחלק, שסע פיה דאין חילוק, ובכל [קטחא] אסור. דאין לומר שהיה פשוט לבעל הש"ס חילוק זה עד שלא התצרך להוכיח, דמאי שנא ספת שכתב להדיא לחלק בכך: (פ"ק יד) בבשר ובר, דהיה מדרבנן ובר, ר"ל, וספי טעמא (החמירה) [החמירו] בה יותר מבשוק. לזה כתב כיון כר:

(י) וזה פס"ק א ואין חילוק אם המזין השעה קודם כרכת המזון או אחר כך. חולק בספר תורת האשם [נלל מ דין א סד"ה וכתב, וד"ה ודלא כמספ"ק] וראינו מסעודת שלישית בשבת שכתוב בסימן רצ"א ספ"ק ג' אם מחלק סעודתו לשנים לצאת ג"כ ידי סעודה שלישית, בעינן שיכרך בנתיים וגם יפסיק טעם, אבל אם אינו מוכרץ אלא שפסקין בנתיים בדבר אחר, כסעודה אחת חשובה. הנה נמי כל זמן שלא בירך לא חשיבי ההמתנת, דעדיין חשוב כסעודה, ובעינן שימתין לאחר כרכת המזון שיעור שחייב להמתין. ואח"כ שפיר: (פ"ק י) צריך ובר, מיד אחר ובר, אבל המזין שעה אחת ולא טעם בשר בין שיניים, מותר לאכול נבינה בלא קנינת והדחה, אבל טריז ס"ק ב' חלק, והסכים עמו המנהג יעקב [נלל מ פ"ק ג]. דמאחר שכתב מהר"א דלא אשכחן רפז לשיעור זה בהמתנת שעה, ומכל מקום מי ימחה בידי הוראלי ויש אומרים מיד אם סילק ויכרך כרכת המזון מותר, וא"כ השעה שהמתין לא מעלה ולא מוריד, וכי היכי דאם בעי לאכול מיד אחר שסילק ויכרך בעיין קנינת והדחה, הכי נמי אפילו המתין שעה אחת: (פ"ק ט) ובבלבד ובר, כריש'א בש"ס ופוסקים ובר, דאטו הא דאמר [חילין ק"ה, ב] דבלינה צריך נטילה ידים מיידי דוקא ביושב בחושך ואפילה, והלא לא דברו חכמים אלא בהות, אלא ודאי דבספת נר צריך ג"כ נטילה: אפי' ביום ובר, ולפי זה גם בלינה בנר יפה צריך נטילה טעם זה:

י. מיתר דרך נחמן
הולך דף (כ"ה) [ק"ה]
[ג"ה] וכפרים המספיק
[שם ד"ה] לא כשם רש"י
הם דיון דלן הכשר
ונגבנה בעין וליכא
אלא טעם לא להחמיר
שיכא חובה לעולם דיו
[הנחת המיתר] דסם
קטנה סוף פ"ט מהלכות
אסירות כשם פתח פתח
ר"ת כהנא א"ת טו

ציונים לר"א עם ציונים מהשיך

י. מרדכי [הולך דף חסד]
בשם מהר"ם [ש"ס]
מהר"ם חתומות דסם
פ"ה פתח פתח וביי
בארות חיים פתח פתח
[מחזק קשה ד"ה] כשם
היכר משפטים קנה [ה]
ל"ה איסור והיתר הארוך
כלל ב דין י

י. וכן הר"א בזהר
[משפטים קנה ה]
י. שערין [מהלכי פתח]
ט כשם א"ת ד"ה פתח
[שם] שער דורא [פתח] ט
ש. ב. והנהגות שער
דורא [שם] א"ת ג ד"ה כשם
פ"ה, וד"ה כשם הולך
[הנחת]

י. חסונות הרשב"א [הנחת]
פתח פתח ודורא [הנחת]
הנחת והנהגות שער
דורא [פתח] ט א"ת ג ד"ה
כשם הלכה: איסור והיתר
הארוך כלל ב דין י
י. איסור והיתר הארוך
[שם] ובית יוסף עם [הנחת]
פתח קנה שער קנה ד"ה
[הנחת]

י. שם
י. בשערין [מהלכי פתח]
הנהגות שער דורא [שם]
י. בית יוסף [מחזק קשה]
ד"ה כשם בשם רש"י [הנחת]
ק. ג ד"ה הערה:

הנהגות והערות

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

י. כדבריו פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

י. ופתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

טו שבץ שהגבינה קשה. ומן הקטן אם היא ישנה ששה
חדשים חשיבה קשה, והכי ליכא כמורת חטאת שם [מלל טו] דין
כ': טו אין אובליין בור. וכחוב כספר מנרץ לחכמה דף כ"ו
פ"ה [מקל טו] דלמי מה שנתבאר בפעם א' [הנהגה] דלחזר אכילת
כשר טהגין להמתין שעה אחת,
א"כ אפשר דגם הזהר [משפטים]
קנה, א' מודה, שלא אסר רק
בפעודה חדל ובשעתא חדל,
ודוק, עכ"ל. וליכא דהזהר
פרשת משפטים הכי משמע,
פ"ט: יז מיהו טוב להחמיר.
ומהרש"ל שם [פתח] ון קרא תגר
על המחמירים, שהוא כמו מינות,
ולאמר דוקא מהר"ם [ש"ס] מהר"ם
חתומות דסם פ"ה פתח פתח
שכא מכשול לידו פעם אחת
החמיר, אבל מי שלא כל לידו
תקלה לא יכול להחמיר. ע"ן שם,
שלין דכריו מוכרחים, והלכנה
בדברי מהר"ם שם משמע איפכא,
פ"ט ודוק: יח י' ושומן ש"י
בשר ובור. ואפילו שומן של שף
דינו [כשומן] [ככשר] ממש, כן
כתב כמורת חטאת שם [מלל טו]
דין ד' כשם המרדכי [הנחת] רח
פתח. והנהגות שער דורא [פתח] ט
א"ת ג ד"ה כשם רש"י, וכן פסק
בסימני תורת חטאת שם:

י. מיהו טוב להחמיר. ומהרש"ל שם [פתח] ון קרא תגר
על המחמירים, שהוא כמו מינות,
ולאמר דוקא מהר"ם [ש"ס] מהר"ם
חתומות דסם פ"ה פתח פתח
שכא מכשול לידו פעם אחת
החמיר, אבל מי שלא כל לידו
תקלה לא יכול להחמיר. ע"ן שם,
שלין דכריו מוכרחים, והלכנה
בדברי מהר"ם שם משמע איפכא,
פ"ט ודוק: יח י' ושומן ש"י
בשר ובור. ואפילו שומן של שף
דינו [כשומן] [ככשר] ממש, כן
כתב כמורת חטאת שם [מלל טו]
דין ד' כשם המרדכי [הנחת] רח
פתח. והנהגות שער דורא [פתח] ט
א"ת ג ד"ה כשם רש"י, וכן פסק
בסימני תורת חטאת שם:

י. מיהו טוב להחמיר. ומהרש"ל שם [פתח] ון קרא תגר
על המחמירים, שהוא כמו מינות,
ולאמר דוקא מהר"ם [ש"ס] מהר"ם
חתומות דסם פ"ה פתח פתח
שכא מכשול לידו פעם אחת
החמיר, אבל מי שלא כל לידו
תקלה לא יכול להחמיר. ע"ן שם,
שלין דכריו מוכרחים, והלכנה
בדברי מהר"ם שם משמע איפכא,
פ"ט ודוק: יח י' ושומן ש"י
בשר ובור. ואפילו שומן של שף
דינו [כשומן] [ככשר] ממש, כן
כתב כמורת חטאת שם [מלל טו]
דין ד' כשם המרדכי [הנחת] רח
פתח. והנהגות שער דורא [פתח] ט
א"ת ג ד"ה כשם רש"י, וכן פסק
בסימני תורת חטאת שם:

י. מיהו טוב להחמיר. ומהרש"ל שם [פתח] ון קרא תגר
על המחמירים, שהוא כמו מינות,
ולאמר דוקא מהר"ם [ש"ס] מהר"ם
חתומות דסם פ"ה פתח פתח
שכא מכשול לידו פעם אחת
החמיר, אבל מי שלא כל לידו
תקלה לא יכול להחמיר. ע"ן שם,
שלין דכריו מוכרחים, והלכנה
בדברי מהר"ם שם משמע איפכא,
פ"ט ודוק: יח י' ושומן ש"י
בשר ובור. ואפילו שומן של שף
דינו [כשומן] [ככשר] ממש, כן
כתב כמורת חטאת שם [מלל טו]
דין ד' כשם המרדכי [הנחת] רח
פתח. והנהגות שער דורא [פתח] ט
א"ת ג ד"ה כשם רש"י, וכן פסק
בסימני תורת חטאת שם:

י. מיהו טוב להחמיר. ומהרש"ל שם [פתח] ון קרא תגר
על המחמירים, שהוא כמו מינות,
ולאמר דוקא מהר"ם [ש"ס] מהר"ם
חתומות דסם פ"ה פתח פתח
שכא מכשול לידו פעם אחת
החמיר, אבל מי שלא כל לידו
תקלה לא יכול להחמיר. ע"ן שם,
שלין דכריו מוכרחים, והלכנה
בדברי מהר"ם שם משמע איפכא,
פ"ט ודוק: יח י' ושומן ש"י
בשר ובור. ואפילו שומן של שף
דינו [כשומן] [ככשר] ממש, כן
כתב כמורת חטאת שם [מלל טו]
דין ד' כשם המרדכי [הנחת] רח
פתח. והנהגות שער דורא [פתח] ט
א"ת ג ד"ה כשם רש"י, וכן פסק
בסימני תורת חטאת שם:

נזילין מהרש"א

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

(ד) ויש מהפירין אפילו בבשר אחר גבינה. פירוש, להמתין
שש שעות. ושיעור גבינה קשה שזכר רמ"א היינו שעברו עליה
ששה חדשים, או שהיא מתולעת, כן כתב אסור ויתר הארוך [מלל
טו] דין י. וכתב שם דלן אסור ככשר אחר גבינה, דדוקא טעם כשר
שנפה, מאחר שעיקרו נקרא כשר
שיך למגור טו אע"פ כשר כחלג,
מכל מקום מלד חסידות יש
לחזה, פ"ב. ונראה לע"ד דאפילו
שלטעם המכ"ס שזכרתי גריד
הסימן שנאכילת גבינה אחר כשר
הוא משום כשר שנין השינים,
אלא נעטם שמושך מן הכשר
שנפה לא איכפת לן, אפשר לומר
כאן ככל גבינה לית אסור לאטול
כשר אחריה, דגם ככשר שנין
השינים לא היו קרען ביה כשר אי
לאו דגלי לן קרא [מהנחת] י' לנ
הכשר עודנו בין שיניהם, כדליתא
בגמרא [הנחת] ק"ה, א'. משום הכי
גבינה שנין השינים לא היו
גבינה כלל. ולטעם שזכרתי [שם]
שהוא משום שומן, פשיטא יש
לאסור גם גבינה מתולעת,
שטעם שלה נמשך כפה זמן רב,
ואם כן יש להחמיר. אבל נראה
לע"ד דדוקא גבינה מתולעת יש
להחמיר כן, והוא מדינת מטעם
שזכרתי, אבל גבינה ישינה ואינה

ג. אבל תבשיל של בשר מותר לאכול אחריו
תבשיל של גבינה והגבילה ביניהם אינה אלא
רשות: [הנהגה] [ש"ס] ויש מהפירין נטילה: אבל אם בא
לאכול הגבינה עצמה אחר תבשיל של בשר או
הבשר עצמו אחר תבשיל של גבינה חובה ליטול
ידיו: הנה (ד) יח (י) [ש"ס] ושומן של כשר דינו ככשר
עצמו: [ש"ס] ונהנו עכשיו להחמיר. שלא לאטול גבינה אחר
תבשיל כשר כמו אחר כשר עצמו ואין לשנות ולפרוק גדר
י. מיהו אם אין כשר בתבשיל רק שנתבשל [ש"ס] בקדירה
של כשר מותר לאטול אחריו גבינה ואין צו מנהג להחמיר
וכן טהגין לאטול כשר אחר תבשיל שיש בו גבינה או חלב
ב. מיהו יש לעולם דיו (י) ביניהם ואפילו לא יאכל
כשר ממש רק תבשיל של כשר אחר תבשיל של גבינה אם
נגע בהן ידיו: ב. א. שם המשמש בפעודה וטעם
באולקין אינו נרץ נטילה דלא הכריזו נטילה רק לאוכלים:

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

מחצית השקל

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

מחצית השקל

י. ופתח פתח פתח פתח:
י. כדבריו פתח פתח פתח פתח
פתח פתח פתח פתח
י. ופתח פתח פתח פתח

מחשבות ותב

(ד) י"ש. ט"ו. נבינה מחוללות ואילול החוללות, הוה כמו כסר, דמוסר ומן, וכן הוועמדה בקיסה, שחריף וזקן (כמו נבינה שקרין וואלגיי"ש קע"ז), ראי' להחתין שם שטות, האילול שטותה וזקקה שוועמדה בקיסה מוסר טעם, ולנכרי, נבינה חסרה, אף שיהא קסא ונשאר בין שניו אין נוצר להחתין, דלא מיקרי נבינה בין שניו, למסו הסרי חסר (וכן טו' חולק ואמר נבינה בין שניו נמי מיקרי נבינה, י"ש"ש, וכן ראי' להסחד נבינה קסא, ט"ן ט"ך אה ט"ו: (ד) י"שוס"ס, ט"ו ט"ו, ודעטע של כסר י"ש מחולקת אי דומה להנכסיל שוועמדה בקיסה (ט"ן ט"ו) וי"כסר אי דומה לכסר נשמו, והסחחד חנא עליו כסרה, ויחסי כסאיה על ד"ס ו' מוסר כסר, דעו כמו כסר, ולוצר שם שטות:

וְשֵׁי שֶׁכָּל עֵינֵי שִׁיךְ, דְּלֹא כִסְיוֹ (סִיךְ ד') מִשּׁוֹם דְּגִבִּינָה נִמִּי מִיִּרְכָּה גִבִּינָה בֵּין הַשִּׁיעִימִ, וְכִמְּו שִׁכְתָּב הַפְּרִי חֹדֶשׁ (סִיךְ טו:); **מִזְּאִין**, עֵינֵי שִׁיךְ, וְשֶׁאֵר אֲחֻרֹּנִים הַחֲמִיזוּ בִּשְׁשׁ שַׁעוֹת, כְּזוֹהֵר, וְהַפְּרִי חֹדֶשׁ הִיכֵל שֶׁר עוֹף אַחֵר גִּבִּינָה לֵאכֹל, עֵשׂ בִּאֲוֹת טִיֹּר, וְכִבְר נִתְּנוּ לִהְיֵל עַל יִי סִילוֹק וְכִרְכַּת הַמּוֹזֵן, וְהֵינּוּ כָּל שֶׁאֵין גִּבִּינָה קֶשֶׁה, אֲבָל גִּבִּינָה שֶׁה רֹאזִי לְחַמְּרִישׁ שֶׁשַּׁעוֹת: **יִזְמִיֵּה**, עֵינֵי שִׁיךְ, דְּהַעֲלָה דִּכְּן אִיִּז, וְכִבְר כִּתְּבִינָה (אֵת טו) בִּזְוֹת, וְשׁוּמָן אִזּוֹ נִמִּי רֹאזִי לְחַמְּרִישׁ לְחַמְּרִישׁ שֶׁשַּׁעוֹת, עֵינֵי לְבוֹשׁ אֲוֹרֹת חֲמִישׁ (סִיכִין) קֶעֶיג (סִיךְ א), וְהַעֲלֹם חֲמִיזִידִין: **יִזְח וְשׁוּמָן**, אִפִּילוֹ שֶׁל עוֹף נִמִּי, שִׁיךְ, וְכִבְר כִּתְּבִינָה מַעֲלָה (אֵת יז): **יִזְמִיֵּה**, עֵינֵי שִׁיךְ, אֵף דִּלְקִמָּן (סִיכִין ג) סִיךְ בֵּין הַתֵּיב הַרִיב רִישׁ מַחְמִירִין בְּעִלִּי וּבִישׁוֹל שֶׁלֹּא לֵאכֹל בְּכֹוֹתָה, וְכֵן הַחֲמִירִינִי כִּתְּבִינָה גַּם כֵּן דְּהוֹגֵינִי הִיתֵר בִּנְתַּשְׁבֵּל בְּקִדְרִיהַ שֶׁל בִּשׁוֹר, טִטּוֹחַ בְּעִין, אִם כֵּן הוּא הָרִין לִידִין הָרִין אִמֵּת, וְכִמְּנַחַת יַעֲקֹב שֶׁם יִהְיֶה: עֵינֵי שִׁיךְ, וְעֵינֵי פִרִי חֹדֶשׁ (סִיךְ ב) מִי שֶׁאֲוֹכֵל בְּכֹוֹל אֵין צִירִךְ: עֵינֵי שִׁיךְ, חֲמֶה עַל הַבִּית יוֹסֵף וְהַרִיב, וְהַעֲלָה דְּצִירִךְ נִטִּילָה בֵּין עֵינֵי כִתְּבִי וְפִלְתִּי (סִיךְ ג) מִה שִׁכְתָּב בִּזְוֹה לִישָׁב:

8757 7852

[illegible]

782 ד"ס

א) להחזיר: כנגד הש"ך (פ"ק ח) דמאש"ל קרא תגר על התחמרים, שזהו
הו' מיעוט, ואין דבריו מוכרחים, וכנגד הס"ז (פ"ק ד) כנגד אישור והיחזר
לחזק, ששיעור גבינה קשה שובר רמ"א היט שגברו עליה ששה חדשים או
אחת וחלומות, ודוקא בגבינה מחולקת, אבל אם אינה מחולקת
אזי נעשה חולב אחר הימחדים בקטנה, רק נעשה חולב בעלמא ונתייבשה, כי
וכל המלאה, חולב לאחר ששה חודשים וקורא שנים ואסדה ותייבשה, כי
הי' מ' שטוב כחוספת מרשות הדינות, ע"כ, וכנגד כש"ך (פ"ק טז) כנגד
פר חזקת לחכות, דלפי מה שטובין להחזיק שנה אחת אפשר דגם האחר
יודע שלא איבד רק כשעודה הוא (וכנסתא דהא"י). וישנא דמאמר מרש
שפטיים הם מחשבה: (י') רש"דס, כנגד הס"ז (פ"ק טז) כנגד חרות חטלת
רק על צד ש' אין לה כשכ"ל כל צד, היחול אלא לז"ל, אבל אם הוא עב
רש סימן י"ה ויחזק דלפניו לזכור עם גבינה מותר, דהיינו י"ט בר ג"ט.
ש' חלל הדינה יפה, דהיינו קטת מחשו של אישור, דכנסתא בונה אישור לזכור
עם גבינה מותר דהיינו י"ט בר ג"ט, הלא לרמ"א שם (ספ"ק נ) אשור,
ידים מנגינה עמדה: (י"ב) ש"ש"ש, ווס"ך (פ"ק טז) חולק על זה, דגרסי'
ב' בורות היט סימן קס"ג, אבל מ"ס אלמנ"ס דין כשכ"ל לגבינה או אישכא,
ש' (פ"ק טז) מסתברא שאם מוליך ומביא המאכל הנותן בקצרה, אין

הנהלת רעק"א

(ג) ומה שיהי' לו ויש מצרימים נבילות, תחתם כלל קטן ודסה, וזה דבש
הרח"א כלל ללכל נעים אחר המביל בזה, הייט נעים ענין, אבל המביל כל
נעים אחר המביל בשר חומר נבילות, לחד, אולם בשרים תחתם (כלל טו) כפי מה
דביא תחתם יקרא אחר י' דשיו סב, בתבטל כל בשר ואחר קל המביל כל נעים
ענין גם קטן ודסה, ויתבאר, תחתם כל נעים אחר קל כל בשר, אולם נבילות,
ובתחתם יקרא סב אחר י"א כבש כסם רח"ל (תחתם ודסה אלה סיון ט ט"ק ו)
וזהו נטוי אחר אחר המביל נעים אחר המביל בשר, וקטן תחתם ודסה
בפניהם תחתם ודסה, כר"ל: (ד) ודש סיון (ד) דרתי ג"ב בר ג"ב, לנבית ית
לומר דבוקא היה ג"ב סיון דרתי קטנים כל בשר, דלן לו תחתם ג"ב
בר ג"ב, אחריו כל חומר ללכל נעים אחריו:

סדרי תשובה

(ו) בקריירה של בשר, עיין באר היטב (ע"פ יא) ביטס השיין. ונראה דר"ל אפילו אם אין ששים נגד הטוח בעץ שעל פני הקדרה, ואם לא כן הוצא קושיא לדוכסה, ולפי זה משיטא דחבשיל שדושים בו מעט שומן, מותר לאכול אחריו נביעה אף אם לא היה ששים נגד השומן. [וכעת ראיתי בספר בית לחם יהודה סי' ס"ז שכתב על דברי השיין דו"ל, ונראה לי דזקא שאינו נותן טעם ממשות בתבשיל, ולחלוחית טוח על פניו, אבל אם נותן הממסות טעם בתבשיל, הוי כמו שומן, ועי"ל ח"ו אם בתבשיל שיש בו שומן ואין בתבשיל ששים נגדו אין לחקק, וצ"ל לעיל סי' א' ומה שכתב הבאר היטב (ס"ג) ולא אבין כו', עיין פרי מגדים (שם) וזה איתנין מה שכתב בזה ליישבו:

האשליה בשבתן אחוּ ים להסחית בן, וסנית יוסף בארזת חיים סימן קמ"ג חכב
 כמו ידקות ים לו דין כסר, עכ"ל: (יא) בקדירה, חכב הש"ך [מקן ים לו]
 ונראה דהא דלחמשתין הלא דחומר להלכין נביטה אשכין היט אשלי נחכב כל
 עס נביטה, חכבאר שם, וסא שר, עכ"ל, ולא אבין מה שחכב דאפילו לא
 ע"ש: (יב) ביניהם, חכב הש"ך [מקן בן] אף ביום לטלי עתה, דחומר דכ
 מק כל הכסר לא חשכא בן אלא לעני נטילה ידים הראשונים להלכין, כמו ש
 דמסא הוא דנכס כידים, שטשא דאין חילוק בין אינל לנטע, וכתב חסרי
 צדק

איצ'ר סטריט'ס

[illegible]

היה שם א' עשר מ' במשורה [כך] אתו צריך נתיחה, עין ש' ס' (כ) (אב)
מפני שהיה [עין אב] כחמשה ע' ו' וזרמיא שנתקנו דברי ר' מאן, שרשי
הוא צריך ל' לעצן נתיחת ימים במשורה, אבל כל חובב בד הנתיחה חובב
ימים איב ודאי דם חמשה צריך נתיחה, ועליו נראה ליישב דאין כותב
בית חובב לחובב אחי דשטט אין שהוא חוסק במאכל מכל מקום אין צריך נתיחה,
אם פשיטא, דמהיבא אחי יבא אם אחד חוסק בבשר חולב שלם בשעת אכילה
או היה צריך נתיחה, אלא ודאי דעל זה לא היה צריך להחיות יתא כחל, אלא
דאי אתו ש' שום נתיחה, ולא קמי' דר' האוכל מכל או חלב, דר' דשטט
י' אכונה שצריך צריך נתיחה שם יבא לכוכל מידה, על זה מביא שסיר ארטה
י' דלא חשיבו שם אכיל, ודבריה הובית יוסף מנכסיה, ודל' (אב) (אב)

[illegible][illegible]

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

(1) אין תשובה אם תשוב
 דף לא ידוע של התשובה,
 יתכן שהם לא ידועים,
 כפי שנתנו ודאי ידוע כל
 א שכן זה תשובה ידועה
 תמיד תמיד נ דים ודאי
 :

יחזקאל בן בוזי שרי חורב:
יחזקאל בן בוזי שרי חורב:
יחזקאל בן בוזי שרי חורב:

(ג) וכלומר ניתן קנה חומר מסוים פיקול המסוף כל זה החל לחיטה חייל ועד לסיום נדרש ניתן לו מסוף ו ותעבדות בית יהודה יחד

(המשטרה)

(א) אלה עין נשחיתת
הקדושים שבהם הורה עליהם
כלל זה דין ג' שהיה וזה
"אלה חסידים לא תהי נעילה"
לפי דין בני קטן והנהגה,
ענין זה היה שכן להחזיר
כדי שתהיה משהם החסידים
של, ועין חסידים שכן הם זה
• • •

שער אכילה ושתייה

בו יבואר האיך יזהר האדם ממאכלות אסורות ושתיית יין

נסך

(א) לא תבשל גדי בחלב אמו וכו' דכל מאן דאכל האי מיכלא דאתחבר כחדא או בשעתא חדא (עי' מ"ש בב"י יו"ד סי' פ"ט והפר"ח שם) או בסעודתא חדא – ארבעין יומין אתחזיא גדיא מקלסא בקלפוי (גדי מקולס ונצלה בעורו לקטרג למעלה לפני מדת הדין "דרך אמת") לגבי אינון דלעילא – וסיעתא מסאבא מתקרבין בהדיה וגרים לאתערא דינין בעלמא – דינין דלא קדישין ואי אוליד בר באינון יומין אוזפין ליה נשמתא מסטרא אחרא דלא אצטריכא וכתוב והתקדשתם והייתם קדושים וגו' אתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי דכתיב ונטמתם בם חסר א' מסאבותא אטימא מכלא דלית רשו לאתדכאה הכי כשאר זיני דמסאבותא דמתדכין – ותו דמסתפי מחיון בישן – דהא בעינייהו גדיא אשתכח (ר"ל אותו האדם נראה בעיניהם של החיות כאלו ה' גדי וכו') ויכיל לאתזקא – דהא צלמא דב"נ אתעבר מניה – וכו' תאנא במה זכו דניאל חנני' מישאל ועזרי' – דאשתזיבו מאינון נסיוני אלא בגין דלא אסתאבו במיכליהון – א"ר יודא כתיב (דניאל א') וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג

לשון הקודש

שער אכילה ושתייה

בו יבואר האיך יזהר האדם ממאכלות אסורות ושתיית יין נסך

(א) לא תבשל גדי בחלב אמו, וכו' שכל מי שאוכל מאכל ההוא של בשר ושל חלב ב**שבת** אחת, או בסעודה אחת, שהם מתחברים יחד. ארבעים יום נראה גדי מקולס בעורו, לאלו של מעלה, וחבורה של הטומאה מתקרבת עמו, וגורם לעורר בעולם דינים שאינם קדושים. ואם הוליד בן בימים האלו, משאילים לו נשמה מצד האחר, שאינה צריכה לו, וכתוב, והתקדשתם והייתם קדושים וגו' הבא לטמא מטמאים אותו ודאי. שכתוב, ונטמתם בם חסר א', שהיא טומאה אטומה יותר מכל הטומאות, שאין לו רשות להטהר כמו שאר מיני טומאות שמטהרות. ועוד שמפחד מחיות רעות כי ^{נראה} נראה בעיניהם כמו גדי ויכולות להזיקו, כי הצלם של אדם נעבר ממנו. וכו' למדנו, במה זכו דניאל חנניא מישאל ועזריה, שנצולו מנסיונות האלו, אלא משום שלא נטמאו במאכלם. אמר ר' יהודה כתוב. וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וגו', ולמדנו בסוד

המעם נמשך עדיין. ולהרמב"ם הלימוד הוא דווקא על קודם ו' שעות :

ו' וזה לפי מה שנתבאר לדיעה ראשונה צריך לנקר את הבשר שבין השינים גם לאחר ו' שעות ולהרמב"ם א"צ לנקר אח"כ. וקודם ו' שעות לא מהני ניקור להרמב"ם. וזהו עיקר השאלה בגמ' שם בשר שבין השינים מהו כלומר אי מהני ניקור לבשר זה תוך ו' שעות והשיב לו כיון דהתורה קראתו בשר לא מהני ניקור רגם אחר וציקור נקרא בשר [גמ'] דא"א לומר שהשאלה היתה אם מקרי כלל בשר שהרי להרמב"ם עיקר האיסור הוא רק בשביל זה ואיזה שאלה היא זו [פס] אלא ודאי כראמרין. והמעם שטא לא ינקר יפה [פס] :

ד' ואמת שכן כתבו מספרשי המור אבל דוחק גדול הוא זה דלמה לא יועיל ניקור ולמה יש לחשוש שמא לא ינקר יפה. וגם מלשון הרמב"ם עצמו לא משמע כן שדרי כתב בספ"ט ו"ל מי שאכל בשר וכו' לא יאכל אחריו חלב עד שיהיה בניהן כדי שיעור מעודה והוא כמו ו' שעות מפני הבשר של בין השינים שאינו סר בקינח עכ"ל. ואי ס"ד רגם בניקור אינו סר ה"ל לומר שאינו סר בקינח ולא בניקור. אלא ודאי דבניקור סר. וזה ששאלו בגמ' בשר שבין השינים מהו ג"ל שיפרש הרמב"ם דבתמיה שאל כלומר כיון דעיקר האיסור הוא מפני בשר שבשינים לזה שאלו מהו כלומר איזה חשיבות יש בו ששכבילו נצטרך להמתין ו' שעות והוא כאמריו מה הוא כלומר מה חשיבותו. והשיב לו מקרא והבשר עודנו בין שיניהם שהתורה קראתו בשר וסידו לדינא לא ג"ס מדי דאנן קי"ל לעיקר כדיעה ראשונה שהיא דעת רש"י וזו"ס ורוב הפוסקים. ורק לחומרא קי"ל כהרמב"ם לענין אם לעם לתינוק שצריך ג"כ להמתין ו' שעות מפני הבשר שבין השינים. ולפי מה שבארנו אם ניקר הבשר שבין השינים א"צ להמתין ו' שעות גם לדעת הרמב"ם בלעם לתינוק. ורבינו הב"י כתב במעיקף א' אכל בשר אפילו של חיה ועוף לא יאכל גבינה אחריו עד שישחה שש שעות ואפילו אם שחה כשיעור אם יש בשר בין השינים צריך להסירו והלועם לתינוק צריך להמתין עכ"ל. וי"ל שכוונתו ג"כ כשלא ניקר השינים הגם שמשמחיות לשנו לא משמע כן וצ"ע. ודע שההמתנה שש שעות הוא מסוף הסעודה של בשר עד תחלת הסעודה של חלב ואף אם בעת התחלת הסעודה לא יאכל חלב או שבסוף סעודה הבשר לא אכל בשר מפני שבגמ' הקפידו מסעודה לסעודה ע"ש :

ו' ואחר ו' שעות כשמוצא בשר שבין השינים ינקרן וא"צ להמתין כלל מוסן הניקור. וס"ס ודאי דצריך קינח והדיחה והיינו לקנח פיו ע"י מעם פת שיאכל ולהדיחו במים. דאך יאכל חלב אחריו פה שיש בו בשר ואך רגע שסירו. ולא נרע מבשר שאחר חלב דצריך קינח והדיחה כמו שנתבאר בפ"ד :

ו' וזה המתנת ו' שעות אינו מכוון להדיח בגמ' דבגמ' לא קאמר רק שצריך להמתין מסעודה לסעודה והרמב"ם והרשב"א והרא"ש והמור מפרשים דמסעודה לסעודה דהי שש שעות. אבל התוס' והמרדכי בשם ראב"ה והנחת אשר"י מפרשים בפשוטו מסעודה אחת לסעודה אחרת ואם סילק השלחן ובירך ברהמ"ז סותר לאכול חלב ויש שכתבו דהמתנת שעה צריך והיא אחר מכ"ד במל"ע אבל בלא ברהמ"ז לא מהני אפילו אם ימשך כמה :

ז' והוא שכתב רבינו הרמ"א במעיקף א' וי"ל וי"א דא"צ להמתין שש שעות רק מיד אם סלק ובירך ברהמ"ז מותר ע"י קינח והדיחה והמתנה הפשוט במדינות אלו להמתין אחר אכילת הבשר שעה אחת ואוכלין אח"כ גבינה מידו צריכים לבדק ג"כ ברהמ"ז אחר הבשר דאין דהי כסעודה אחרת דמותר לאכול לדברי המקילין אבל בלא ברהמ"ז לא מהני המתנת שעה [פס] לא שש שעות ואין דילוק אם המתין חשעה קודם ברהמ"ז או אח"כ. ואם מצא בשר בין שיניו אחר השעה צריך לנקרו ולהסירו. וי"א דאין לבדק ברהמ"ז על מנת לאכול גבינה אבל אין נזהרין בזה ויש מדרקקים להמתין שש שעות אחר אכילת בשר לגבינה וכן נכון לעשות עכ"ל. וכן המתנה הפשוט בכל תפוצות ישראל להמתין שש שעות וחלילה לשנות ובוה נאמר פורץ נדר וגו'. וג"ל באדם שאינו בריא שצוהו הרופאים לשתות חלב יכול לסמוך על דיעה זו בהמתנת שעה ובתדחת פיו אף שאין בו סכנה. וכן נער או נערה כחושים. ורפואתם לשתות חלב די להם בהמתנת שעה :

ח' אבל גבינה מותר לאכול אחריו בשר מיד ובכלד שיעיין ידיו שלא יהא שום דבר מהגבינה נדבק בהם ואם הוא בלילה שאינו יכול לעיין הימב בידים צריך לרחצם ואם יש לו אור יפה דולק הזה לילה כיום מפני שיכול לעיין בידיו וכן אם לא אכל בידיו אלא בכף או במגרפה או במזלג א"צ לרחוץ ידיו [פס] ובשצריך ליטול ידיו כתבו בשם הראב"ד וי"ל דכל הדינים שיש במים אחרונים ישנם במים אלו ויש שנמנעו בזה וס"ל דא"צ ליזהר במים אלו רק שלא יטלם ברבר שאינו מנקה הידים וכן צריך להשפיל ידיו למטה וכן צריך ליטול עד הפרק השני [פס"ד וסרס סק"י]. אבל שארי דינים שבמים אחרונים כגון שלא יטלם על גבי קרקע אין זה שייך למים אלו וכן כל כיוצא בזה :

ט' והוא דענין הידים אבל פיו צריך להדיח ולקנח והקינח הוא שילעוס פת ויקנח פיו יפה ולא דווקא פת דה"ה בכל דבר אכילה יכול לקנח לבד מקימחא ותמרי וידקא. לפי שהן נדבקין בהחניכיים ואין הפה מתקנח יפה. ואח"כ ידיו פיו במים או ביון או בשארי משקין וה"ה שיכול לעשות מקודם והדיחה ואח"כ הקינח ויש להסתפק אם יועיל הדיחה וקינח בבת אחת כגון שישרה הימב פת במשקין ויאכל הפת ויש בזה קינח והדיחה

(ל) וכן נהגו לאכול בשר אחר תבשיל שיש בו גבינה או חלב בו' מיהו יש ליטול בו'.

משמע דא"צ בכאן רק נטילת הידים, כמו שס"ל לר"ת בין גבינה לבשר עצמו, ובת"ח שם (נפשות דין ד) פסק דצריך

בזה קנות והדחה, וכבר הרגיש בזה המג"י (א"י י"ג) שם. מיהו בתוס' (ק"ק ד"ה לא שט) והרא"ש (פ"ה ס"ו ז) והטור באר"ח שם (ס"י קנ"ג) מבורר דאינו נקרא תבשיל אלא באין הגבינה בעין כלל אלא טעם לבד. ובהרי"ו (נפשו לאו ס"ד ק"ט) כתב מרק של בשר ושל גבינה, א"כ לשון הרמ"א כאן צ"ע. וצ"ל דגם כוונתו שנתערב כ"כ שאין ממשו בעין כלל. מיהו זה נראה דלגבי גבינה קשה אין להתמיר בזה כלל בכל ענין, דגם נתרכבה ע"י הבישול.*

(לא) מיהו יש ליטול ידיו. אפילו ביום לכרע

דיותר נדבק מגבינה עצמה, ת"ח (שם דין ג), ש"ך (פ"ק כ).

הטעם בבשר אם צריך נטילה בשב"כ ל"ע בגבינה

דעת הפ"י לחתוך בשר לאכול עם גבינה מ"י בקינות

[ו] שמש בו'. עין נש"ך (פ"ק טז) מה שהקשה ע"ז, ועין כו"ט (פ"ק יז) מש"כ בזה. וכאמת יש לעין הא' דלמתיין במתניתין (ק"י) לומר אדם בשר וגבינה במעטפת אחת וכלכד שלא יהיו נוגעין זה בזה, ואמאי לא אמר רבותא יותר שלא יהא הוא נוגע בזה ובוה. גם, מסתמא כשנזכר אותם נוגע בזה ובוה ולא חיישינן ול"ע. מיהו כבר נהגו להתמיר.

להחמיר (ל) וכן נוהגין לאכול בשר אחר תבשיל שיש בו גבינה או חלב (לא) מיהו יש ליטול ידיו ציניהם ואפילו לא יאכול בשר ממש רק תבשיל של בשר אחר תבשיל של גבינה (לב) אם נגע בהם בידיו (נשערים והג"ה ש"ד): [ו] (לג) שמש המשמש בסעודה ונוגע באוכלין א"צ נטילה דלא הנריכו נטילה רק לאוכלים (כ"י נשם רש"י):

והחגורת שמואל (פ"ק טז) כתב דברים מלבו. מיהו גם שם יש ס"ל דדי בשלושה פעמים. ואם קונחו יפה יפה עד שרואה בעין שלא נשאר עליו כלום, וחתך בו פת יש להתיר לאכול עם גבינה, וכבר בארחיו בסי' י" (ק"ר פ"ק ג).

(לה) שני סבינים. והמדקדקין יש להם שלשה אחד לחתוך בשר ואחר לחתוך גבינה ואחד לפת, מהרש"ל פ' כ"ה ס"י ח' ופרי"ח כאן (פ"ק כז).

(לו) ונהגו לרשום של חלב. וסימן לדבר חריצי החלב (שמואל א"י ט), לבוש (פ"י ד).

אם מצא סכין חרוץ ברחוב היהודים יש לסמוך ע"ז דהוא של חלב, פ"מ (מ"י פ"ק יז).

המ"א באר"ח ס' תק"ט (פ"ק יא) כתב דהמנהג שלא להגעיל ולא ללבן כלי חלב לבשר או להיפך, וכעת המנהג שאם רוצה להכשירו מזה לזה עושה אותו טריפה מתחילה. ואם רוצה להכשירו להשתמש בו שלא לחלב ולא לבשר, פשוט שיכול.

ודע דהמחבר גבי פרווין כתב מתחילה גבינה ואח"כ בשר, משום דבאכל בשר מקודם, כיון דצריך להמתין לסעודה אחרת, ממילא לא נמצא פרווין עוד, וכן הוא בירושלמי (פסחים פ"ו ה"ז) בזה. אבל גבי מפה כתב בשר תחילה, ופשוט דהוא לרבותא, הגם דשהה כ"כ ומסתמא לא נמצא עוד פרווין עליו, אעפ"כ אסור, וכ"ש להיפך. וכן בשו"ת הרמב"ן (הרשב"א מ"חפ"ת ס' קנ"ג) שהביא בב"י כתב כן, והרמ"א שכתב עליו וכן להיפך אסור, הוא ללא צורך דכשי"כ הוא ופשוט.

(סב) בבשר בהמה וחיה (סג) " אבל אם בא לאכול בשר עוף אחר גבינה (סד) אינו צריך לא קינוח ולא נטילה: הגה (סה) ויש מחמירין (סו) אפילו (סז) צנצר אחר גבינה (מרכי צנצר מכר'ס וצ"י צל"ח סי' קע"ג) (סח) * וכן נוכגין היינו דוקא גבינה ואחר כך עוף:

יג שם בשם הרמב"ם מהא דתנא אגרא שם וכפי פירושו היינו דוקא גבינה ואחר כך עוף:

ברי השלחן

ע"ד מש"כ בדעת הרמ"א בדין זה: (סב) בבשר בהמה וחיה וכו'. אע"ג דבשר חיה גם כן רק מדרבנן כבשר עוף (קנח) בכל זאת החמירו בה כיון שבשרה דומה לבשר בהמה (קנט) שלא יבא למיחלף בבשר בהמה ומדברי הלבוש נראה דחומרא זו מן המנהג הוא (קל) ולא מן הדין: (סג) אבל וכו' אינו צריך לא קינוח ולא נטילה. ונראה דהני מילי בסתמא שאין ידוע לו אם נמצא שיווי גבינה בפיו או על ידיו דמספק לא החמירו בו (קלא) אבל אם רואה שנשאר ממנה על ידיו צריך לרחצם וכן אם מרגיש שיווי גבינה בפיו צריך לקנח או להדיח פיו עד שאינו מרגיש בו עוד: (סד) אינו צריך וכו' ולא נטילה. אבל ביום אפשר שצריך לעיין בידיו כיון שאין בזה טורח כלל, ואם מוצא עליהם גבינה צריך לרחצם כנ"ל בס"ק ס"ג (ועיין בציונים באות קכ"ז): (סה) ויש מחמירין אפילו בבשר אחר גבינה. (קלג) פי' שממתינים ביניהם כשיעור ההמתנה שנתבאר

ביאורים

משמעות הלשון שאינם מקנחים שאר הפה יפה שאינם מגיעים לשם וכמש"כ בפנים ולכאורה עדיפא מיניה הו"ל למימר שאינו מקנח כלל בחניכים כיון שנשאר דבוק שם אמנם יש לומר דזה תלוי בטעם הקינוח שאם הוא בא להעביר הפירורים הנדבקים בחניכים וכסברת המאירי שהבאנו בס"ק מ"ט שפיר יש לומר כן שאלו האוכלים אינם מעבירים הפירורים משם שהם עצמם נשארים דבוקים שם אבל לטעם הלבוש שהבאנו שם שהקינוח תועלתו לבטל טעם שומן הגבינה שבפה לא הוה איכפת לן מה שנדבק המאכל שם דמכ"מ נחבטל טעם הגבינה אלא משום דאינו מגיע לשאר הפה הוא דלא מהני באוכלים אלו, ומוה נראה נמי כמש"כ בד"ה וצריך וכו' שהפוסקים נקטו לעיקר טעמו של הלבוש הנ"ל [ועיין עוד בלשון המאירי בזה ק"ה א' ד"ה קנח הפה וכו']: * וכן נוהגין שכל שהגבינה קשה וכו'. ובספר יד יהודה כתב דגבינה קשה שנתבשלה תו לא הוי בדין גבינה קשה כי הבישול מרכך אותה עכ"ד אמנם יש לומר דתליא הא מילתא בטעם החומרא של גבינה קשה דהיד יהודה נקט

בסעיף א' לענין אכילת גבינה אחר בשר ואע"פ שמדן הגמרא דאי שאין צריך המתנה זו (קלג) המקור לחומרא זו הוא מדברי ספר הוזהר בפרשת משפטים המובא (קלד) בפוסקים וכתב הגר"א (קלה) שאין זה כחולק על הגמרא שזהו כחומרא יתר על הדין ואף (קלו) בגמרא מצינו אמוראים שהיו מחמירים על עצמם יותר מן הדין שהיו ממתינים מעת לעת בין אכילת בשר לאכילת גבינה: (סו) אפילו בבשר אחר גבינה. ודעת הב"י (קלי) דאלו הנוהגים חומרא זו ע"פ דברי ספר הוזהר וכו"ל יש להם להחמיר כן אף בבשר עוף שאחר גבינה ודעת הפר"ח (קלח) שלא נחזקו בספר הוזהר אלא לבשר בהמה ולא לבשר עוף: (סז) בבשר אחר גבינה. (קלט) אבל בתבשיל של בשר (פי' קמ) מאכל שנחבשל ביחד עם בשר ונבלע בו מטעמו, וכן יתפרש ביטוי זה וגם הביטוי תבשיל של גבינה בכל מקום בסימן זה דר"ל שמאכל שני נתבשל עמו ויש בו מטעם הבשר או הגבינה אבל בשר בעין או גבינה בעין אין בו) אחר גבינה אף להוזהר אין צריך להמתין אלא רשאי לאוכלו מיד (קמא) על ידי קינוח והדחה ונטילת ידים: (סח) וכן נוהגין שכל שהגבינה קשה אין אוכלין

ציונים

(קנח) לבוש וש"ך: (קנט) לבוש: (קל) דאילו מן הדיון קי"ל כדכונתא שסוצרים דגם צנצר חיה מותר ולא כסוצרים דלצנצר חיה צני קינוח וכדכונתא מן הדיון מכ"ט דמיחלף צנצר כהמה, ועיין מהו צחורת הבית וכו': (קלא) וכן נראה מדברי הרמ"א בנדק הבית שכתב לפי דעתו שם דאף עוף ואחר כך גבינה אין צריך כלום דכתיב מילי כסתמא אכל אס מרגיש צנצר בפיו או עיחא או שידיו מזוכמות ודאי צריך נע"י וקינוח הפה כסתמא ונראה דכ"ה לדין דקולא דצנצר עוף נאמר רק צנצניה ואח"כ עוף דלא כקולא בזה רק כסתמא [ועי' מהו צני יד יכודכ כס"ק ג']: (קלג) לבוש וערוכ"ש: (קלד) כנר"ל צנצנינו צנצר כצ"י צל"ח סימן קע"ג: (קלד) צנצ"י וכלצנצר צל"ח שם כונתא לשון הזכר בשלמות: (קלה) ודלא כמכרש"ל כמובא צנצ"י שכתב שאין להחמיר בזה יותר מן הדיון דכונתא כמו מיתות [וגם צנצ"י חלק על המכרש"ל בזה ע"ש]: (קלו) ק"ה א': (קלי) צל"ח סימן קע"ג: (קלמ) וכוונת דעתו גם צנצנינו: (קלנ) אלוהי רצח צנצנינו: (קמ) כן נראה מדברי החוס' ק"ה צ' וברא"ש שם וכוונתו דכריכס גם צני יכודכ לקמן ע"ש: (קמא) כולל ע"ד:

(סט) שכל (ע) שהגניב (עא) קש (עב) אין אוכלין אפילו בשר עוף כמו גניב
 אחר בשר (וכן הוא בזכר) (עג) ויש מקילין (עד) • ואין למחות רק שיעשו קנח וכדומה

ביאורים

ברי השלחן

שם בס"ק ד' והוא מפני שנדבק בין השינים ולכן שפיר כתב
 דמשנתבשל נתיבכה ואינה מדבקת עוד בין השינים אבל
 לטעם השני והוא מפני שטעם שומנו מושך בפה יש לומר
 דאף לאחר שנתבשל אחי מושך טעמו ולכן דין זה צ"ע
 לענ"ד: • ואין למחות רק שיעשו קנח והרחה ונטילת ידים.

קשה אסור מן הדין לאכול בשר אלא צריך להמתין ביניהם כשם שאסור מן הדין לאכול גבינה אחר בשר
 בלא המתנה כנ"ל בסעיף א' [ובסמך יתבאר הטעם לזה] והדר קאמר ויש מקילין וכו' (קמז) פי אף
 בגבינה קשה והוא מפני שסומכים על הסוברים שגבינה קשה איננה חמורה מגבינה רכה [ומה שנדפס בין
 הסוגיים בתר הך דגבינה קשה שכן הוא בזה] (קמז) נלע"ד שצ"ח זה מקומו לעיל בסמך על היש מחמירין
 שהזכיר תחלה וכמו שביארנו לעיל ומיירי בספר הזהר אף בגבינה רכה] ועכשיו נבאר הפרטים בזה: (סט) שכל
 שהגבינה קשה אין אוכלין אחריה אפילו בשר עוף כמו בגבינה אחר בשר. הנה בהא דצריך להמתין
 בגבינה אחר בשר הבאנו בס"ק א' ב' טעמים האחד מפני שטעמו נמשך בפה והשני מפני הבשר שכן
 השינים ואף כאן בגבינה קשה נאמרו ב' טעמים אלו האחד (קמז) שדרך הגבינה הקשה ששומנו מרובה
 ונמשך טעמו בפה והשני (קמז) כי דרך הגבינה הקשה שנדבק בין השינים כבשר. כתב החכ"א שאף תבשיל
 של בשר אין אוכלים אחר גבינה קשה: (ע) שהגבינה קשה אין אוכלין אחריה וכו'. וכתבו (קמז) הפוסקים
 שמן הסתם אם היא ישנה ששה חדשים חשיבא קשה: (עא) קשה. ואם ספק לו אם הוא בכלל גבינה קשה
 כגון שמסופק אם נחישנה כבר ששה חדשים יש להקל לאכול אחריו בשר [(קמז) דעת קדושים] ונראה טעמו
 (קמח) כיון שאף בודאי ישנה יש מקילים כמשי"כ הרמ"א בסמך ולא פסק הרמ"א בהחלט לאיסור רק
 מסיק שטוב להחמיר ולכן בספק יש להקל בו: (עב) אין אוכלין וכו'. וכתבו (קמט) הפוסקים שאחר גבינה
 מתולעת (דהיינו גבינה שנתהוו בה תולעים וכנ"ל בסימן פ"ד סעיף ט"ו ברמ"א ע"ש) צריך גם כן להמתין
 לאכילת בשר ולטעם הראשון שבס"ק ס"ט (קג) הא נמי טעם שלה נמשך בפה זמן רב ולטעם השני
 הנזכר שם (קג) הא נמי קשה היא ונדבק בין השינים. כתב הט"ז דחמאה אין דינה כגבינה קשה: (עג) ויש מקילין.
 פי אף בגבינה קשה כנ"ל בס"ק ס"ח וטעם שיטה זו (קג) דסבירא להו שהגבינה הנשארת בין השינים לא
 נחשבת עוד כגבינה (קג) דרך בשר שבין השינים נחשב עדיין כבשר דלפיכך לה (קד) בגמרא מדכחיב
 הבשר עורו בין שניהם אבל בגבינה דליכא קרא לא נחשבת עוד כגבינה ולכן ליתא לטעם השני שבס"ק ס"ט
 ואף טעם הראשון הנזכר שם ליתא (קכ) ולא חששו חכמים לטעם הנשאר בפה אלא היכא שממשות הנשאר
 בפה שמו עליו דבזה גורו גם על טעמו גרידא אבל היכא שממשו הנשאר בפה אין שמו עליו כמו גבינה
 כנ"ל גם טעמו לא חששו לו חכמים: (עד) ואין למחות רק שיעשו קנח והרחה ונטילת ידים. נראה שדברי

ציזנים

(קמז) שרוב"ש וכפשוטו לשון הרמ"א דקאי חלל מה שהזכיר לעיל (קמז) ונפרוכ"ש לא פירש כן חלל דהזכיר מיירי רק בגניב
 קשה, וכלל"ד כחצוי [וע"ש צ"ח בס"ק ט"ז ונפרמ"צ שם ולי"ע] (קמז) ט"ז ונפרוכ"ש וכן מוכח גם בצר"ח: (קמז) פרי"ח ויד
 יחודכ וגם צר"ח משמע כטעם זה: (קמז) ש"ך [גם כחור"ח] ועוד פוסקים: (קמז) וכוזא בכף כחיים: (קמח) חלל מטעם ספק
 דרצן דחלוקין צ"ח לקולא יש למד דכא כוכ ל"ח דנר שיש לו מחירין דכא יכול להמתין לאכול בשר אחר י' שעות וספיקו לחומרא.
 ועיין מה דבספיק ח' בגיבורים בדיכ שש שעות: (קמט) ט"ז וחכ"א ועוד פוסקים: (קג) ט"ז: (קג) יד יחודכ ט"ז צק"ר ונחל"ח.
 ונפרמ"צ כתב כטעם דמחמירין במחלוקת כי טעם החולפים נמשך כשם דכא כמו טעם בשר שכת"ד וקש"ד דכא מ"ח טעם כגניב
 איט מושך ולמח יאסר: (קג) ארי"כ כלל מ' דין י' וע"ה: (קג) ודלא כהרש"א שכתב דמקל"ד דבשר ילפין גם כן לגניב ששמו עליו
 אף בין השינים: (קד) ק"כ ח': (קכ) ארי"כ שם וכוזא גם צ"ח יחודכ [וע"ש צ"ח בס"ק ד' וקש"ד לכוין